ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

18. 5. 1984. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLV • 40 ДИН

БРОЈ 1690

РЕЗУЛТАТИ КОНКУРСА 2:

КО ИДЕ НА ЛЕТОВАЊЕ?

ШТА ЈЕ СА БЛАГОМ КАПЕТАНА КИДА?

АМ

Веровали или не!

ЕДГАР КЕНЕДИ

ФИЛМСКИ КОМИЧАР, САМО У ЈЕДНОМ ДАНУ ДОБИО ЈЕ У ЛИЦЕ НИ МАЊЕ НИ ВИШЕ НЕГО 180 ТОРТИ.

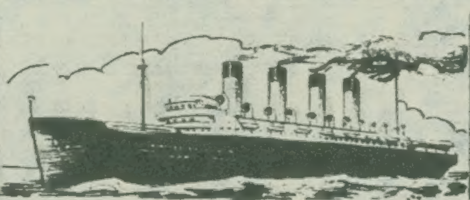

МАУРИТАНИЈИ

ПРЕКООКЕАНСКОМ БРОДУ С ПОЧЕТКА ОВОГ ВЕКА ЗА СВАКО ПУТОВАЊЕ БИЛО ЈЕ ПОТРЕБНО 22 ВАГОНА УГЉА, ОДНОСНО ОКО 6600 ТОНА ОВЕ РУДЕ.

БЕТ ОБЕРМАЈЕР

ИЗ МИНИЈАПОЛИСА (САД) И ЊЕНА ДВАНАЕСТОГОДИШЊА ККИ КРИСТИН ПОСТАВИЛЕ СУ ЈУЛА 1983. РЕКОРД У СТЕПОВАЊУ. ЊИХ ДВЕ СУ ИГРАЈУЋИ ПРЕШЛЕ РАЗДАЉИНУ ОД 6,5 КМ СА ОГРОМНОМ МАСКОМ У ОБЛИКУ ЈАБУКЕ НА ГЛАВИ.

НА БРДУ ЗМАЈЕВА КОСТ

У БЛИЗИНИ БЕЦИНГА У КИНИ НАЛАЗИ СЕ ПЕЋИНА У КОЈОЈ ЈЕ ЖИВЕО ПЕКИНШКИ ЧОВЕК ЈОШ ПРЕ 460000 ГОДИНА.

Флечер Хејнес

ослободио се лопова који су „посећивали" његов ормар тек када је своја два добермана заменио једним нојем високим преко 2 метра.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ● ● ●

● ● ● у Румунији, у општини Братес, недавно је узгојена печурка шампињон тешка 2,5 килограма. У овој истој општини на једном имању произведен је и парадајз тежак 1000 грама и бундева од преко стотину килограма.

● ● ● научници су утврдили да сваког минута грађанин неког велеграда удахне милијарду разних ситних честица, а становник села свега четрдесет милиона.

● ● ● према подацима Европске економске заједнице у целој Европи је порасла потрошња чаја и кафе. Сваки грађанин попије просечно 200 литара чаја, годишње и 170 литара кафе. На овој листи напитака пиво заузима треће место (90 l), а вино је на четвртом (47 l),

осим у Италији и Француској где је просечна потрошња по становнику од 80 до 90 литара. Најмање вина на старом континенту пију Ирци који просечно потроше годишње само три литре.

● ● ● у Јапану, на универзитету у граду Китакјушју, на југу ове земље, оснива се катедра за роботопатологију. Ово је нова

грана медицине која ће се бавити проучавањем штетних дејстава електронике на људски организам. Временом ће стасати и специјалисти који ће лечити оболеле од „електронске болести". Ово је најбољи доказ да употреба – поготово претерана – разних рачунара, робота, видео-технике и осталих електронских апарата, није баш безазлена.

● ● ● многи познати људи имали су разноврсне и необичне колекције. Тако је енглески краљ Едвард сакупљао штапове, Џорџ VI је имао више од хиљаду чајника, Бизмарк је сакупљао термометре, док се за Карла Ротшилда тврди да је имао велику колекцију живих буха.

● ● ● израчунато је да река Мисисипи дневно наноси у Мексички залив преко два милиона килограма талога што би одговарало терету који би могао да стане у двадесет хиљада железничких вагона.

● ● ● у Бонвилу, на северу Калифорније никако не воле да се странци мешају у њихове приватне ствари. Странцима чак подразумевају и житеље околних места. Зато су, тајности ради, грађани Бонвила измислили неки свој другима потпуно неразумљив језик који користе у свакодневном комуницирању.

● ● ● у зоолошком врту у Бронксу (САД) налази се необично гробље у коме је подигнуто 225 надгробних плоча и то у спомен ишчезлим животињама за чији је нестанак искључиви и једини кривац човек.

Чувено „V" којим је Винстон Черчил испраћао војнике на фронт. Једном му се догодила грешка – шаку је окренуо ка себи, а то је за Енглезе већ увреда!

Вероватно узбуђена резултатима избора Маргарет Тачер је заборавила једну „ситницу".

ДЕЗМОНД МОРИС УПОЗОРАВА...

ПАЖЉИВО СА ЗНАКОМ „V"

ДНЕВНО НАПРАВИМО БАР СТОТИНУ РАЗЛИЧИТИХ ГЕСТОВА. ЧИНИМО ИХ СПОНТАНО И БЕЗ РАЗМИШЉАЊА. МЕЂУТИМ, У НЕКОЈ ДРУГОЈ ЗЕМЉИ, НА НЕКОМ ДРУГОМ КРАЈУ СВЕТА, МОГЛИ БИСМО ДА ДОЖИВИМО ИЗНЕНАЂЕЊЕ, ПОНЕКАД ВЕОМА НЕПРИЈАТНО... ЧЕРЧИЛ И МАРГАРЕТ ТАЧЕР ПОГРЕШИЛИ СУ ЧАК И ОНДА КАД НИСУ МОРАЛИ.

Сви знају да ауто-стопери, у очекивању да их неко повезе, подижу палац шаке која је стиснута у песницу. Али, сигурно вам није познато да ово нико не чини на Сардинији или на северу Грчке, па немојте ни ви. Нарочито ако се нађете ван главног пута, јер за сваког неупућеног мештанина то значи: „Носи се..." или „Иди до ђавола!" и нико вам се неће зауставити осим – да вам покаже песнице.

Ко долази са Малте, уместо да каже „НЕ", врховима прстију благо додирује браду повлачећи шаку напред. У Италији или у Француској овај гест значи: „Боли ме... (уво)" и слично, и опет би могло да дође до озбиљног неспоразума.

Треба да упамтите да конобару у Грчкој или Турској никако не смете уздигнутим кажипрстом и средњим прстом показивати да желите две кафе, на пример, могао би неопростиво да се наљути на вас, јер то је увреда везана за интимни живот човека – равна је пљувању у лице.

Кад палцем и кажипрстом направите круг, као што раде Американци и многи други кад хоће да кажу да је све ОК, сетите се да овај гест у Јапану користе кад је реч о новцу, у Француској означава „нулу", у Грчкој и на Сардинији служи уместо „одмахивања", док се на Малти њиме карактерише човек чији су полни нагони погрешно усмерени.

Уобичајено потврдно климање главом, на југу наше земље служи као негација, и обрнуто... Збуњују се само они који за то не знају.

Оваквих примера има много. Споразумевање гестовима је веома распрострањено и веома важно, и веома често има сасвим одређене географске границе иза којих значење једног геста може да буде различито, понекад сасвим обрнуто.

О језику гестова мало се пише. О његовој географији исто тако. Обично се мисли да помоћу гестова разговарају људи који нису нарочито учени, или пак они који су на то приморани – не чују или нису у стању да говоре. Дезмонд Морис, чувени аутор „Голог мајмуна", неће се с овим сложити и каже: „Особе које имају ограничене способности говорног изражавања имају исто тако и сиромашан тазовани гестуални речник".

Обрве за све

Морис у ствари жели да докаже како постоји култура изражавања мимиком и гестовима која има прадавно порекло. Тврди да је важна за сваког ко је оптимиста, ко је активнији од осталих или је већи ентузијаста и, уопште, за људе који воле да причају. А као и цивилизација култура изражавања зачела се на Медитерану, па зато и није чудо што се италијански Напуљ помиње као град гестуалне интелигенције, каже Морис.

Овај специјалиста за сто деведесет и трећу врсту мајмуна којој смо додали оно „sapiens", посветио је гестовима деценије рада. Године 1978. изашла је из штампе његова књига коју код нас можете наћи под насловом „Откривање човека". Ту Морис, иначе професор са Оксфорда, разрађује тему такозваног мимичког геста који нам служи за илустрацију разговора. (Рука на стомаку: „Гладан сам" – на грлу: „Жедан сам" – на челу: „Боли ме глава" и сл.) Први закључак је да у току једног дана човек начини бар стотинак гестова и више од милион у току живота. Дезмонд Морис је израчунао да само уз помоћ обрва човек може да пре-

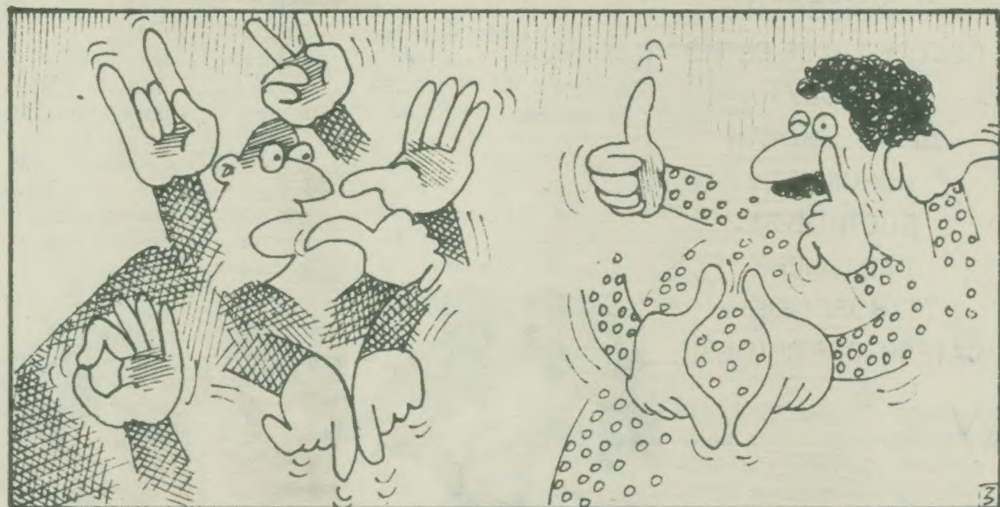

несе преко стотину различитих порука!

Морис је проширио своје поље истраживања и на симболичне гестове, у ствари знакове који замењују речи а представљају неки апстрактан појам. (Кад кажипрстом додирујемо слепоочницу, значење је двојако – желимо да кажемо да је неко луцкаст или да је много паметан.) Издвојио је двадесетак и подвргао их строгој научној провери и тестовима уз помоћ хиљаду и две стотине особа из четрдесет различитих земаља. Сваком појединцу Морис је показао двадесет гестова и поставио му по два питања: препознаје ли одређени знак и шта му говори.

Истраживања на терену допунио је резултатима истраживања историјског порекла појединих гестова, њихове географске распрострањености, варијанти и промена значења у различитим земљама. Резултат је нова књига „Гестови" која се управо ових дана појавила у књижарама широм света.

Сад, значи, постоји и приручник гестова за сваког туристу. Из њега ћете сазнати да је за време рата Черчил, кажипрстом и средњим прстом, често знао да направи и покаже својим трупама знак „V" као симбол победе. Али, једном приликом држао је длан окренут себи што је била велика грешка, па су неки војници схватили да их шаље „до врага"! У ствари, то значи нешто много горе и није за штампу. У исту грешку улетела је чак и Маргарет Тачер после победе на изборима (погледајте снимак).

Чувајте се рогова!

Вероватно вас интересује који је гест најстарији. То је знак за рогове: кажипрст и мали прст истурени су напред а средњи и домали повијени. Порекло овог знака руком протеже се уназад шест до осам хиљада година. Има га на пећинским цртежима, али и на фрескама у пространим гробницама Етрураца и других народа који су некада насељавали данашњу област Италије. Утврђено је да се овај гест у оно време користио против зле судбине: ко је правио знак рогова чинио је то у намери да се заштити од злих духова и свега што је лоше.

Временом су настале промене – старо значење замењено је новим које се углавном односи на неверство у браку. Ко руком показује рогове, наравно не мисли на себе него на свог саговорника коме као да хоће да каже: „Рогоња!" Зашто?

Симбол рогова људи су одувек везивали за снагу и поноситост животиње као што је бик на пример. Двороги штит старих војника требало је, пре свега, да симболизује њихову мужевност и јачину. Зато и није чудо што се данас многи питају откуд то да се овај знак претворио у своју супротност. Дезмонд Морис за ово има бар четрнаест објашњења. Изгледа да је најприхватљивија порука у значењу: „Воле један!". Да не говоримо даље, разлика између бика и вола позната је...

Најраспрострањенији гест – рука подигнута тако да палац додирује врх носа док су остали прсти раширени у лепезу – значи: „Смешан си ми!", „Баш си глуп!", „Ниси ни за шта друго него за исмевање!" Преко хиљаду испитаника препознало је овај гест који се, иначе, све мање употребљава. Деца у Енглеској заменила су га са већ поменутим срамотним „V" – дланом окренутим ка себи.

Најувредљивији гест и данас је савијање подлактице односно показивање лакта...

Д. В.

ОТКОПАНО И ПОНОВО ЗАКОПАНО?

БЛАГО КАПЕТАНА КИДА

И ПОРЕД СТАРЕ МАПЕ КОЈА ЈЕ ПОКАЗИВАЛА ГДЕ СЕ НАЛАЗИ ОСТРВЦЕ ПОЛУМЕСЕЧАСТОГ ОБЛИКА СА ГУСАРСКИМ ПЛЕНОМ СКРИВЕНИМ ПРЕ ДВЕСТА СЕДАМДЕСЕТ ПЕТ ГОДИНА, УПОРНО СУ ГА ДЕЦЕНИЈАМА ТРАЖИЛИ У ПОГРЕШНИМ ВОДАМА. НАШАО ГА ЈЕ 1982. РИЧАРД НАЈТ, ПРВИ ЧОВЕК НА СВЕТУ КОЈИ СЕ СЕТИО ДА У ЛОВУ НА ДРАГОЦЕНОСТИ ИСКОРИСТИ ДОСТИГНУЋА САВРЕМЕНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ – САТЕЛИТСКЕ СНИМКЕ!

Узору 13. јуна 1983. вијетнамска поморска патрола приметила је моторни чамац како сече таласе коралног затона малог ненастањеног острва Хон Тре Лон југозападно од обала Вијетнама. Сумњајући да се ради о кријумчарима патролни брод је упловио у затон.

У моторном чамцу нашли су два ловца на благо: четрдесет шестогодишњег Ричарда Најта из Велике Британије и деветнаестогодишњег Фредерика Грејма из Калифорније. Њих двојица су на острву Хон Тре Лон тражили благо чувеног капетана Кида који је крајем седамнаестог века харао Индијским океаном.

Најт и Грејм морали су да прекину посао. Патролни брод вијетнамске морнарице одшлеповао их је у град Хо Ши Мин (некадашњи Сајгон) где их очекују озбиљне оптужбе за шпијунажу, кријумчарење и незакониту трговину антиквитетима. Британска амбасада у Ханоју није успела да сазна појединости у вези с њиховим хапшењем. Представник Форин офиса – Британског министарства спољних послова – у Лондону изјавио је за штампу: „Цела ствар је крајње мистериозна".

Плен у замену за живот

Капетан Виљем Кид, рођени Шкотланђанин натурализовани Американац, био је пре више од два и по века вешт морнар, угледни џентлмен и успешан трговац. Тада га је британска влада за скупе паре изнајмила да очисти Индијски океан од гусара. Он је свесрдно и чинио све док, због нередовно исплаћиваних надница, посада његовог брода није запретила побуном. Да би их примирио, капетан Кид је дигао руке од службе у Британији и постао гусар, и то најопаснији у тим водама.

Када је, једног лепог дана, долијао, Кид је покушао да спасе главу од џелатове омче тврдећи да је био принуђен да постане пират и нудећи, у замену за живот, благо вредно тадашњих баснословних сто хиљада фунти стерлинга скривено „негде у Карибима".

Молба је одбачена и капетан Кид је обешен у Лондону 1701. године. Његово тело остало је да виси на доку поред Темзе као злослутно упозорење свима који помишљају да се упусте у уносан али опасан гусарски посао.

Тако је капетан Кид отишао са овога света носећи са собом тајну свог закопаног плена. Или, тако се бар мислило.

Кинеско море – да завара траг...

Више од два века потом, између 1929. и 1934. године, адвокат из Истборна по имену Хјуберт Палмер наишао је на траг који је покушао да следи.

Насин сателитски снимак – јасно се види полумесечасто (заокружено) острвце које по облику и месту одговара острву са једне од четири Кидове мапе које се чувају у Канади. У оквиру је Ричард Најт пре хапшења у вијетнамским водама.

Он је из четири различита извора купио четири стара поморска ковчега за које се тврдило да су припадали капетану Киду. У сваком од њих Палмер је нашао по једну руком скицирану мапу и свака је приказивала острво. Све четири верзије биле су међусобно веома сличне.

Ове мапе, данас сувише избеделе да би се могле репродуковати, налазе се у Канади. На једној је писало „Кинеско море" и управо та сматрана је за вешту варку – лукав Кидов начин да завара трагове – јер се знало да он никада није био на Истоку, а географска ширина и дужина приказане на мапи упућивале су према Карибима.

Због тога су се сви трагачи за Кидовим благом, једним од најпримамљивијих за које се зна, усредсредили на америчку страну Северног Атлантика и источну обалу Канаде. Али, чак ни уз помоћ мапа, нико није успео да пронађе Кидово острво с благом.

Хо Тре Лон у преводу: Гусарско острво

Мада нису постојали докази да је Виљем Кид у својим пиратским походима икада отпловио источније од Мадагаскара, први човек који се упутио у на мапи јасно означено Кинеско море био је незапослени холивудски глумац Британац Ричард Најт.

Пошто се добро нашетао по антикварницама,

библиотекама и архивима и сазнао све што се могло о вековима упокојеном капетану Киду. Најт је правилно закључио да су поморци седамнаестог века у Тихом океану рачунали географску дужину од луке из које су кретали. Први меридијан је, усталом, фиксиран у Гриничу код Лондона тек 1884.

Тако је Најт сузио појас трагања на област дугачку неколико хиљада миља која се протезала између Тајландског залива и Гуама у Тихом океану. Али, и на тако ограниченом потезу налазило се на хиљаде острва и острваца.

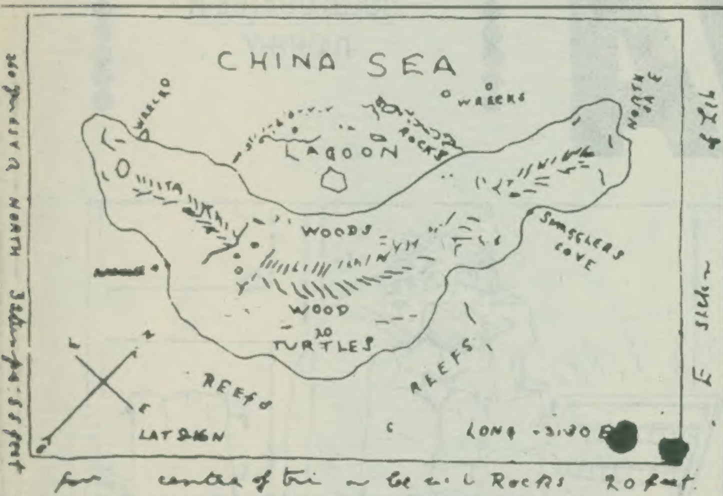

Ову мапу, на којој пише Кинеско море (SHINA SEA), десетинама година сматрали су капетановом смицалицом. Њу је успешно искористио Ричард Најт.

Генијална идеја помогла је Ричарду Најту да реши овај проблем: затражио је, и добио, од НАСЕ сателитске снимке океана од Малаје до Јапана и стао да упоређује острва тражећи оно чији би облик одговарао острву на Кидовој мапи означеној као „Кинеско море".

И гле чуда, у Тајландском заливу постојало је такво острвце чије домородачко име Хо Тре Лон у преводу гласи Гусарско острво!

Детектор емитује сигнале

Оно што се, према Најтовој изјави главном лондонском недељнику „Санди Тајмз", одиграло 1982. године личи на бајку. Чим је, те исте године, у правој галаксији острва открио оно право, Најт је скупио сву своју уштеђевину, позајмио још новца од пријатеља и одлетео у Малезију.

Успео је да прокријумчари опрему за откривање и копање блага, стрпао је у изнајмљени рибарски чамац и запловио према сићушном острву полумесечастог облика које се, на несрећу, налази на свега пет миља од добро чуване обале Демократске Републике Вијетнама.

Срећа га је на том путу пратила и успео је неопажено ушуња у мали залив где је иза високог гребена у близини Хо Тре Лона сакрио чамац. До острва је дошао у чамцу на надувавање натовареном лопатом, пијуком и детектором за метале.

Неколико месеци касније, када се већ налазио у безбедности Сингапура, описао је новинару „Санди Тајмза" Дејвиду Ватсу како је открио Кидово благо.

Није се много намучио. Пошто је око један и по сат прочешљавао јаругу на острву, детектор је одједном почео да емитује карактеристичан звук тако драг срцу сваког ловца на закопане металне предмете. Одјурио је до гуменог чамца по лопату.

Рубин звани голубија крв

– Одушевио бих се и да сам у ковчегу нашао само пар старих Кидових панталона. После две и по године трагања и то би било нешто! – казао је Ричард Најт новинару.

Нашао је далеко више. Том приликом Најт је откопао три ковчега у којима се налазило тридесет златних полуга дужине дванаест и по центиметра свака, на прегршти златних новчића, дванаест Будиних фигура од жада, предмети од најфинијег порцулана, накит и кутија с драгим камењем међу којим и веома редак рубин звани голубија крв.

Најт је тврдио да више није могао да понесе и да је, сигуран је, на острву остало још три скровишта с благом. Решен да се поново врати и то с већим чамцем и неким поверљивим пријатељем за помоћ, Најт је натоварио Кидов плен у изнајмљени чамац и кренуо сигурнијим водама.

Према његовој причи, која на овом месту постаје прилично тајанствена, намеравао је да благо донесе кући. Ово је, на жалост, било неизводљиво – Најт је испричао да су га на повратку двапут пресрели модерни гусари којима је промакло баснословно благо скривено у чамцу али су украли фото-опрему и снимљене филмове који су имали да му послуже као доказ – па је одлучио да благо закопа на сигурно место (није, наравно, рекао где) и касније, боље опремљен, дође по њега. Благо које је ископао вреди, према његовој процени, око двадесет милиона фунти (око четири милијарде нових динара!)

Пошто су му лопови украли и новац, успео је само да врати рибарски чамац у Чендаринг, где га је и изнајмио на источној малезијској обали, и купи авионску карту до Сингапура.

Расплет пред вијетнамским судом

Из новинске вести о хапшењу глумца Ричарда Најта и фотографа Фредерика Грејма августа 1983. свет је сазнао да је Најт заиста покушао не само да ископа благо које је нашао и закопао већ вероватно да се домогне и остатка Кидовог плена са Хо Тре Лона, сићушног добро скривеног Гусарског острва.

Уколико је прича о пронађеном и поново закопаном благу тачна, што је највероватније, односно ако то благо није само плод Најтове маште, јер осим Најтове изјаве новинама не постоје никакви други докази о његовом постојању, оно по закону припада вијетнамској влади.

Да ли се Најт, чудном игром судбине, нашао у истом положају као капетан Виљем Кид пре двеста седамдесет пет година – да покуша да купи слободу враћањем гусарског блага његовим законитим власницима? Ако је тако, надајмо се да ће бити боље среће од чувеног капетана.

Б. Дожић

ТОКИО – ЊУЈОРК ВОЗОМ

Једног не тако далеког дана, тврди амерички инжењер Френк Дејвидсон, из Европе за Америку нећемо путовати искључиво авионом или бродом. Ко буде хтео, моћи ће ту раздаљину да превали у једном од супербрзих возова који ће тутњати подводним тунелом испод Атлантика.

У књизи „Макро" коју је недавно објавио у Њујорку Дејвидсон, иначе сарадник познатог Техничког факултета из Масачусетса, тврди да је изградња тунела Европа – Америка већ данас сасвим могућа:

– Коштало би много билиона долара, али би се исплатило. Авионски и бродски саобраћај који нам данас загађују околину смањили би се. То би, такође, било и далеко економичније јер не бисмо морали да сваких двадесет пет година излужене бродове и авионе замењујемо новима. Најзад, уштедели бисмо милионе и милионе барела нафте коју сада трошимо за покретање бродских пропелера и млазних мотора.

Звучи убедљиво, али се поставља питање: располаже ли свет технологијом која омогућава изградњу тунела дугачког 3200 километара и то на три и по километра дубине испод морског дна? Френк Дејвидсон верује да располаже и наводи охрабрујуће примере.

Група инжењера већ ради на пројекту који је нека врста тест-пробе Дејвидсонове визије. Једно међународно грађевинско предузеће, наиме, већ извесно време ради на пројекту гасовода који би испод Медитерана повезивао Алжир са Шпанијом. Гасовод би био дугачак 248 километара и на појединим местима лежао на дубини од две и по хиљаде метара испод површине. Већ се зна и предрачунска цена: 20 милиона фунти по миљи! (миља = око 1,6 km).

Алжирско-шпански „тунел" још је у пројекту, Јапанци су свој подводни железнички тунел већ саградили. Дугачак је 52 километра, повезује острва Хокаидо и Хоншу и саграђен је испод мореуза Цугару који су трајекти раније савладавали с великим потешкоћама. Да би овај, за сада најдужи подводни тунел на свету био довршен, његови градитељи морали су да копају и до 120 метара испод морског дна, кроз стеновите наслаге.

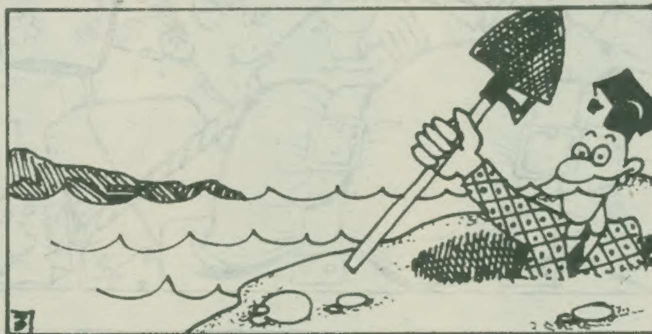

Педесет два километра можда и није много, али доказују оно што Дејвидсон одлучно тврди: подводни тунели су могући! С временом ће се, тврди, и трошкови изградње смањити. То би могло да се оствари и тако што би се уместо „подземних" тунела, прокопаних испод морског дна, испод површине воде „вешале" џиновске цеви.

Замисао о цеви-тунелу већ је узела толико маха да се у једном водећем јапанском грађевинском предузећу разматра могућност железничког тунела дугачког 160 километара који би преко Корејског мореуза повезао Јапан са Јужном Корејом. На то Френк Дејвидсон додаје: а зашто онда, једнога дана, не и супербрзи воз који би, што земљом што морем, повезао Јапан са Европом? Или, нешто смелије, густа мрежа подводних железничких тунела који би повезали читав свет?

М. И.

НАША ПРВА ВИОЛИНА

ТЕШКО ДА БИ ЉУДСКИ МОЗАК ПОСТАО ТАКО ЧУДЕСАН ОРГАН ДА НЕМА ВАЖНОГ ПОМОЋНИКА КОЈИ ЗАСЛУЖУЈЕ НАЈДУБЉЕ ПОШТОВАЊЕ И ПАЖЊУ.

Хирург расеца скалпелом преграду у носу – и шта се догађа: срце пацијента је стало.

...Познати спортиста изненада умире за време такмичења. Касније се открило: имао је кијавицу.

...При тешком физичком напору човек свесно или несвесно почиње убрзано да дише на нос – и ускоро осећа да му посао постаје лакши. Сличних примера је много.

Признајем, раније сам сматрао да крвотоком у мојој глави као и другим деловима тела управља искључиво срце, а показало се да ту учествује и нос.

Зато ме одавно већ љути неозбиљан и, по мом мишљењу, неправедан однос људи према носу, нарочито туђем. Сваки час се чује: „Ал' је тај дигао нос", „Што си тако обесио нос", „Не трпај свуда тај свој глупави нос", а од школских клупа уливају нам у главу да је нос нешто не баш много важно јер човеку пружа свега један проценат података о средини која га окружава. Како сам се само обрадовао када сам, налетевши на књигу Виктора Букова и Рафаила Фелбербаума, прочитао: „Горњим дисајним путевима (а нос је – њихов почетак) припада много већа улога у раду организма животиња и људи но што се раније сматрало"!

И ма колико ми је било тешко да се пробијам кроз ову научну прозу препуну латинских термина, књигу сам ипак прочитао. Моју радозналост подстицало је и то што је књига штампана у свега 2017 примерака а то је значило да ћу се и ја придружити веома уском кругу физиолога и терапеута којима је намењена. И зато сада свим власницима носева могу да испричам неке занимљиве ствари.

Први министар нашег организма

Још 1926. године совјетски оториноларинголог Михаил Цитович први је у светској медицинској пракси запазио да дисање кроз нос доприноси да венска крв отиче из лобање. Механизам који обезбеђује тачност овог процеса својеврстан је: у сваком тренутку кроз једну ноздрву пролази већи део удахнутог ваздуха, а кроз другу мањи. После извесног времена обе половине носа замењују своје улоге и ова необична пумпа обезбеђује непрекидан пад притиска унутар лобање.

Даља посматрања и експерименти научника показали су да нос управља малтене свим системима организма важним за живот. Струја ваздуха, додирујући рецепторе којима је буквално засејана слузокожа носа, изазива понекад и најнеочекиваније ефекте.

На пример: болеснику се тампонира нос (стављајући му у обе ноздрве вату или газу) и он почиње да дише само кроз уста. Овај безазлени поступак смањује садржај кисеоника и повећава количину угљен-моноксида у крви. Али, показало се да тај поступак служи као јак раздраживач за организам: скаче артеријски, а пада очни притисак што доводи до застоја у систему крвних судова очију.

Запушен нос изазива одмах промену киселости желудачног сока, смањује се лучење жучи, лошије функционишу јетра и бубрези, а код оних који лоше дишу кроз нос чак се и зуби брже кваре! У крви се снижава садржина хемоглобина, али, срећом, треба само поново почети правилно дисати кроз нос па крв долази на нормалу.

И срце зависи од њега – од грубог ударца у нос у стању је да се сасвим заустави. Свако од нас може да се увери како се мења учестаност пулса чим оториноларинголог продре својим инструментом у наш нос. И то се никако не догађа зато што се човек боји обичног инструмента за ширење ноздрва.

На стражи

Што се дисања тиче, између центра у мозгу који управља дисањем и рецептора мозга стално делује линија везе. Страна материја доспела у нос изазива истог тренутка, мада краткотрајно, заустављање дисања, звано „апное" – то је механизам који је створила природа да

УЗБУЂЕНИ? ДИШИТЕ КРОЗ НОС!

- Трудите се да увек дишете кроз нос. Нарочито кад сте узбуђени.
- Ако вам се на носу појави бубуљица, не покушавајте сами да је се ослободите. То може, путем крвних судова, да изазове ширење микроба који изазивају гнојење до унутрашњости лобање и доведе до компликација.
- Кад бришете нос марамицом, треба ишмркивати наизменично једну, па другу ноздрву, и то тако да она друга, која се у том тренутку не ишмркава, буде зачепљена како секрет из носа не би доспео у слушни канал и средње уво и тако се спречава запаљење средњег ува.
- Кад имате кијавицу, пазите да не радите ништа тешко и не учествујте у спортским такмичењима.

би штитила плућа од неповољне атмосфере.

– Зар је нос чувар? – чујем нечије чуђење. – А ко, ако не нос, оболева чешће од свих других органа? Ко нас мучи кијавицама?

Да, тачно. Кијавицу добро познају деца и њихови родитељи. Запушен нос, немирно се преврћеш у сну отворених уста јер другачије не можеш да дишеш – ко то није доживео? Како кијавица није нека болест, сутрадан идеш у школу или на посао, а напољу хладан и загађен ваздух који се није загрејао у лавиринту уских и кривудавих „ходника" носа кроз чију слузокожу протиче топла крв, ваздух који није очишћен од бактерија нарочитим материјама из носне слузи. И кад такав ваздух продре у ждрело, гркљан, трахеју, бронхије, читаве породице почињу да проучавају значење њој дотад непознатих речи: ларингитис, фарингитис, трахеитис, бронхитис.

Дете које често пати од инфекција дисајних путева мења се готово пред очима: неправилно расту зуби, погрешно се развија грудни кош. Пошто су уста стално отворена, доња вилица се опушта и љупко дечје лице претвара се у расплинуту отеклину. И то није све што доносе дечије кијавице. Пошто крв не може, као што би требало, без препрека да отиче из мозга, почињу главобоље. Хронични назеби разбијају пажњу детета, слабе памћење, слух, да и не говоримо о чулу мириса од кога скоро ништа не остаје. Ако родитељи запусте кијавицу свога детета већ у првим данима његовог живота, беба сиса с тешкоћом, остаје недовољно нахрањена и, значи, не може да се развија као што треба у најважнијем добу свог живота.

Није болест, али...

Зашто је природа створила кијавицу? – питају се аутори књиге.

Ево како почиње ова напаст. По хладном дану ноге су се овлажиле – и у носу већ голица. То расте његова слузокожа, ћелије активније реагују и на тај начин, узнемиривши се, преносе сигнале мозгу упозоравајући га и терајући га да се умеша. Према томе, кијавица није болест, већ предболест, реакција које организам прилагођава хладноћи.

Нос нас опомиње да смо назебли. Лакомислено прелазимо преко тог сигнала јер нас ништа не боли, а глава је још у савршеном реду. Постоји чак и филозофија своје врсте: ако се кијавица лечи, пролази за седам дана, а ако се не лечи онда за седмицу.

Кијавицу је природа „измислила" да би спречила назеб, побунила организам против превеликог расхлађивања. Али, ако ова линија заштите не успе, почиње следећа: човек добија температуру. Наравно, боље је да до овога не дође.

Десет хиљада мириса

Нос има још једну важну улогу: штити од „квара" мозак – најважнији орган у човековом телу. Истина, при превеликом или сувише наглом физичком или психичком болу мозак се сам штити: човек губи свест. Али, цена несвестице сувише је велика: за то време човек је потпуно беспомоћан, а при паду може и да се повреди. Због тога је природа изумела механизам који чува и од несвестице: сузе. Сливајући се у носну шупљину сузе активно draже рецепторе носа (ето зашто су слане!) и у вишим деловима мозга истог часа настаје низ импулса који тамо стварају нова жаришта узбуђења која конкуришу оним опасним. Догађа се исто оно што се збива и при удисању течног амонијака који се, као што је познато, користи да би се човек смирио од јаког потреса.

Мала деца често плачу али њихови сузно-носни канали још су неразвијени (нос није дорастао) и због тога се код њих сузе сливају низ образе. Али, природа се ту није заверила против деце: дечји мозак, на срећу, не траумира се тако лако све док се психа сасвим не оформи.

Иако све ово не значи да одрасле људе сузе штите од свих болова и туга, наш нос заслужује најдубље поштовање и пажњу. Мало је органа који врше толико важних функција: дисајну, заштитну, резонаторску (дају гласу звучност и боју) и, на крају, захваљујући њему можемо да осетимо и разликујемо десет хиљада различитих мириса. Без обзира на то што се за ту функцију зна одавно, многе појаве тек треба проучити. А циљ је веома интересантан. Прво, откриће се нови начин лечења нашег организма, а друго „ако наше представе – пишу аутори књиге – о допунској функцији носа одговарају стварности, онда је могуће степен његовог развитка довести у везу са степеном постајања другог сигналног система што може да има значаја у одређивању нивоа развитка човекових далеких предака".

Другим речима: није ли природа за нос увела човека међу људе?

Карл Левитин

ЦВРЧАК ПУТНИК

Ко би могао знати куда иде овај цврчак! Очигледно је, ипак, да се у његовом животу догодило нешто значајно кад је кренуо на пут по бескрајној афричкој пустињи. Око њега ни најмањег трага живота, ове делове пустиње људи не посећују (изузетак је фото-репортер који је начинио снимак). Само низ трагова који сведоче да је туда прошао неко упоран идући према свом, нама непознатом, циљу.

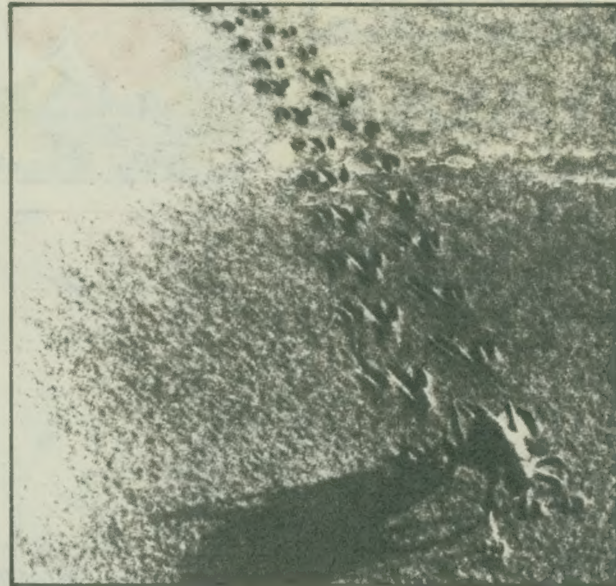

HAJ, HAJ, HAJ...

Најдужи кану био је израђен на Новом Зеланду 1940. године. Дужина чамца, у који је могло да стане 70 одраслих особа, износила је 35,6 метара.

Најдужа железничка платформа изграђена је у Индији, тачније у Западном Бенгалу. Њена дужина – 833.5 метара.

Најјача електрична станица која за погон користи снагу ветра налази се у Калифорнији. При брзини ветра од 40 километара на час њена јачина износи три хиљаде киловата.

Најкривља улица на свету је Ломбард стрит у Сан Франциску – има 8 оштрих окука и свака од њих је под правим углом.

Најстарији возач аутомобила је Американац Рој Роулинз из Стоктона. Једном га је саобраћајац зауставио због прекорачења брзина. Међутим, пошто му је проверио документа, саобраћајац му их је вратио уз извињење. Наиме, из њих је видео да Роулинз има 104 године.

Као „најтежа" ученица од свих оних који су досада покушали да савладају вештину управљања аутомобилом, показала се Енглескиња Миријам Харгрејв – излазила је на полагање возачког испита равно 39 пута.

За најкраћу (регистровану) улицу на свету важи Мак Кинли стрит у Белфонтејну, у америчкој савезној држави Орегону. Њена дужина не достиже ни 10 метара.

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

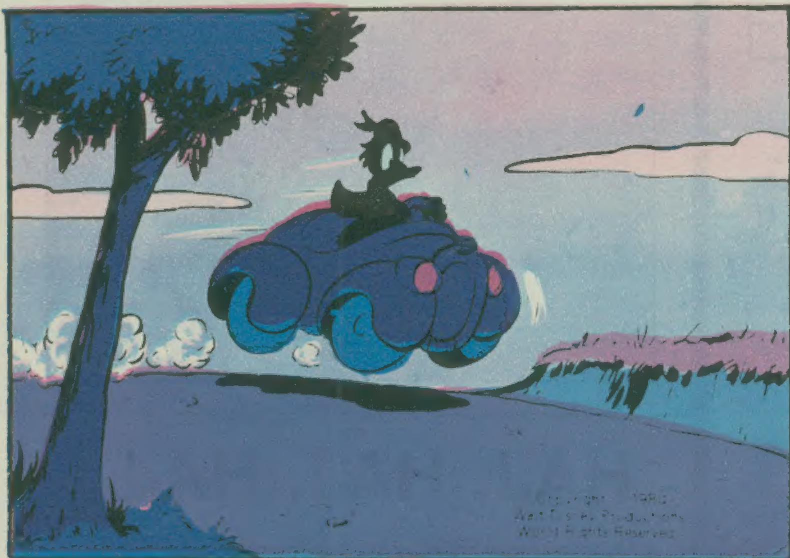

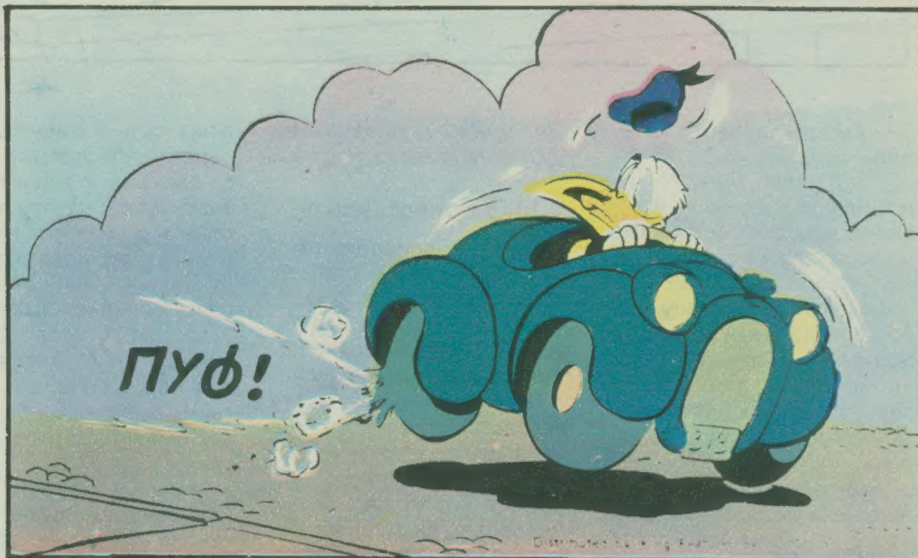

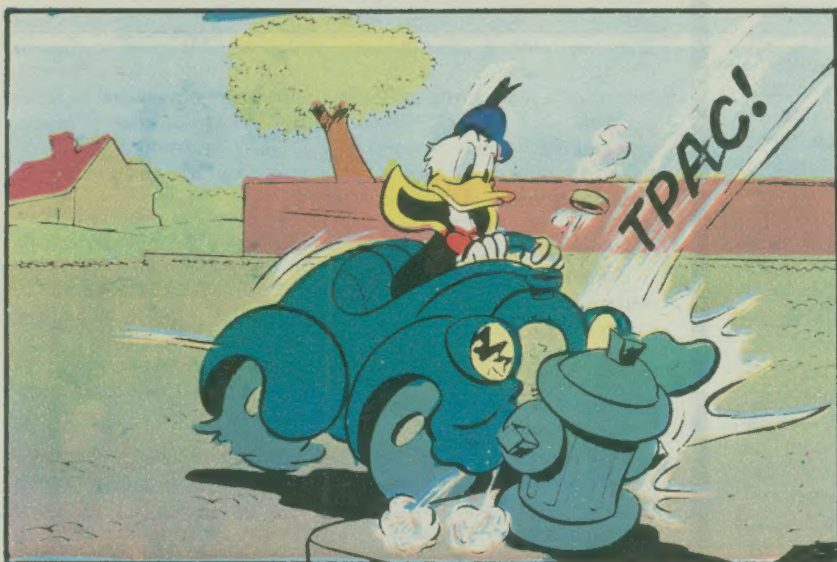

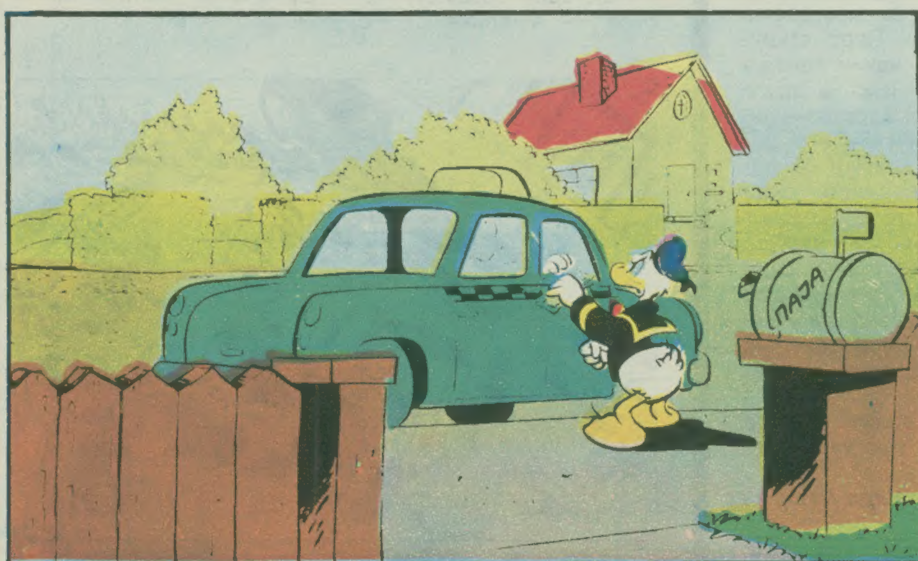

ПОБЕСНЕЛИ КАМИОН

МИСЛИО САМ ДА ВОЗАЧИ ТЕРЕТЊАКА КОЈИ ТЕРОРИШУ ЉУДЕ НА ДРУМУ ПОСТОЈЕ САМО У КРИМИ ФИЛМОВИМА. НА ЖАЛОСТ, УВЕРИО САМ СЕ ДА ИХ ЗАИСТА ИМА. ЈЕДАН ЗАМАЛО НИЈЕ УСМРТИО МОЈУ ПОРОДИЦУ И МЕНЕ...

Породица Размузен на окупу.

Возио сам непрекидно већ више од пет сати и очи су ме пекле од напетог посматрања пустога друма којим смо се возили кроз државу Тексас. Моја супруга Тери више није могла да измисли шта би са мном причала, а знала је колико је то важно да не бих заспао. Кад сам јој рекао да ми се мути у глави и да не могу више да издржим, предложила је да се заменимо. Невољно сам пристао јер је Тери тек недавно положила возачки и није још довољно била сигурна за воланом.

Када смо се зауставили на повећем паркиралишту, крајичком ока приметио сам неки камион али сам убрзо престао да мислим на њега јер је са задњег седишта заплакала наша дванаестомесечна ћерка Мери. Била је гладна. Чим је она почела да плаче, пробудио се и петогодишњи Ерик који је до тада спавао склупчан крај Мериних ногу. Када су појели по једну банану, смирили су се и поново заспали. Могли смо да наставимо пут. Жеља нам је била да што пре стигнемо до наше куће у малом месту Де Ридеру у држави Луизијани.

Тери се није усуђивала да наш форд караван вози брже од осамдесет километара на сат. Разговарали смо о прошлом викенду који смо провели са пријатељима у њиховој кући. Нисмо их видели скоро годину дана па смо та два фебруарска дана почетком ове године провели у пријатном ћаскању.

Чим смо се поново нашли на друму, приметио сам да је за нама кренуо онај камионџија са паркиралишта али томе нисам придао већи значај. Чак сам помислио да је добро да бар извесно време неко вози иза нас, да не будемо сасвим сами на путу. Били смо отприлике сто тридесет километара јужно од Даласа.

А онда, сасвим ненадано, камионџија нам се приближио са леве стране и да Тери није нагло окренула волан удесно одгурнуо би нас са пута. Било ми је чудно: како искусан возач теретњака може да направи овакву грешку? Окренуо сам се и повикао: „Будало непажљива". Глупост, као да ће ме камионџија чути.

Преплашена Тери грчевито је држала волан не скидајући поглед с ретровизора. Ништа није говорила али сам добро знао да прати кретање теретњака. Шта ако онај потез није био случајан? И заиста, само мало касније камион је свом силином ударио у задњи део нашег форда. Уз страховит тресак Тери и ја смо одскочили са седишта док су се Мери и Ерик скотрљали на под.

– Ники, шта он то ради? – шапатом ме је упитала Тери. Па он покушава да нас убије!

Нисам знао шта да јој одговорим. Само сам је саветовао да повећа брзину и покуша да му умакне. Чим је форд кренуо брже и камионџија би дао гас следећи нас у стопу. Али пошто нам није дао да му умакнемо: ударао нас је отпозади, затим возио тик уз бок нашег аутомобила стално настојећи да нас одгурне са пута. У једном тренутку Тери је изгубила контролу и слетела са друма али је успела да се извуче из плитког јарка и врати се на пут.

Кад нам се камионџија приближио сасвим близу, могли смо да видимо његово исцерено лице. Тери и ја смо се сашаптавали срећни што се ни Мери ни Ерик нису пробудили. Невероватно, али деца су и поред свих удараца и потреса спавала на поду аутомобила! Бар нису свесни невоље у којој смо се нашли.

И сам избезумљен од страха, рекао сам Тери да нагло заустави кола. Можда ће нас тај побеснели камионџија пустити на миру. Кола су поскочила и стала а камионџија је промојурио крај нас. Нисам могао да верујем, луди возач нас је изгледа оставио на миру! Срећа је била кратког века. На наш ужас видели смо да се камион враћа у рикверц. Шта ли ће сада да се деси, помислио сам и одлучио да ствар узмем у своје руке. Извадио сам мали пиштољ из преграде. Ако нешто покуша, пуцаћу. Наравно, без обзира на све што је урадио, не у њега.

Задњим делом свог огромног камиона возач је ударао у предњи део нашег форда гурајући нас незадрживо у јарак. Излетео сам из кола и почео да пуцам у точкове камиона. Опалио сам шест пута све време вичући на сав глас:

– Остави нас на миру! Одлази! Немој да пуцам у тебе!

Срце ми је задрхтало од среће, кад сам схватио да се камион удаљава. Били смо спасени. Загрлио сам Тери. Почели смо да плачемо наглас од радости, избезумљени од претрпљеног страха. Тресли смо се, били смо живи!

Променили смо места, сада сам ја поново сео за волан. Пре него што смо кренули за сваки случај напунио сам пиштољ. Тада сам приметио да нам је једна гума испумпана. Возили смо се око десетак километара и угледали светла неког омањег града. На табли смо видели да улазимо у Френкстон. Било је око једанаест сати увече и град је деловао напуштено јер су очигледно сви већ били у својим постељама. Возећи се главном улицом нисмо срели никога на улици, ниједан прозор није био осветљен. А онда, иза неког угла зачули смо буку неког возила. Повикали смо готово у истом трену:

– Не, па то је онај исти камион!

Све се одигравало као у неком криминалистичком филму сем што смо овог пута наше двоје деце, Тери и ја били главни глумци. Један лудак је, из ко зна каквих разлога, желео да нас усмрти.

Почела је луда трка градом. Уз шкрипу кочница покушавао сам да му умакнем бочним улицама, али улећући иза угла у нади да сам му умакао схватао сам да је и даље иза нас. Нисам имао другог излаза – улетевши у мали парк на неком тргу зауставио сам ауто и искочио напоље. Чекао сам побеснелог камионџију сада већ сасвим убеђен да морам пуцати у њега. Било је питање – он или ја. Није прошло ни неколико секунди а грдосија је почела да ми се приближава. Опалио сам једном па други пут у његовом правцу. Нисам га зауставио, и даље је наставио према мени. Наставио сам да пуцам. Један метак сигурно га је погодио јер сам у делићу секунде угледао његово искривљено лице и следећег тренутка камион је ударио у бандеру, поскочио и зауставио се.

Пуцњава и шкрипа кочница пробудила је град. На место обрачуна убрзо су стигла полицијска кола, а одмах потом зачула се и сирена хитне помоћи. Возач камиона био је рањен, али жив. Касније су ми полицајци рекли да су нашли код њега револвер. Зашто није пуцао, остаће тајна.

Двадесетдеветогодишњи Џери Рајдер ухапшен је. Суђење неће почети док се сасвим не опорави. Лекари ће рећи да ли се ради о човеку који може да одговара за своје поступке, али ја сумњам да би то иједна нормална особа могла да уради.

Ники Размузен

КО ИДЕ НА ЛЕТОВАЊЕ

У овом броју сазнаћете ко је добио бесплатно летовање на Црногорском приморју, претплате на „Забавникова" издања и још неке друге награде.

Жири: Рјако Митић, председник, Саша Кнежевић, представник Компаса и Зора Меденица, новинар „Забавника" извукли су срећне добитнике.

Бесплатно летовање на Црногорском приморју у трајању од четрнаест дана добили су:

Хотел „Парк" у Херцег Новом:

Виолета Масловарић, Лењинова 76/А Косово Поље, **Елизабета Лукач**, Василија Гаћеше 4 Глина, **Вера Загорац**, Севничка 4 – Загреб, **Иван Чогурић**, 13. јула бб – Колашин и **Дарко Ожанић**, Супилова 12 – Делнице.

Хотел „Златна обала" у Сутомору:

Љиљана Новаковић, С. Марковића 52 – Каћ, **Душко Вјештица**, Прибудић 62 – Зрмања, **Сава Ђурић**, Ц. Лазара 157 – Крушевац, **Жарко Хаџи-Манић**, Ц. Душана 33 – Прокупље и **Драган Галевски**, 7. јули 15/1 – Ресавица.

Хотели „Медитеран" и „Галеб" Улцињ:

Драган Аврамов, ЈНА 10 – Надаљ, **Мира Филиповић**, Насеље „Браће Пирић" 9 – Краљево, **Ристан Кљајић**, Николе Божића Југа бб – Гарешница, **Милан Миленковић**, Карађорђева 19 – Оџаци и **Хајра Мешан**, Маршала Тита 188/1 – Бугојно.

Полугодишње претплате на „Политикин забавник":

Снежана Секиз, Омладинских бригада 14/4 – Нови Београд, **Марија Ерић**, 8. март 11, Чачак, **Александра Алексов**, Тетовска 14, Сарајево, **Биљана Гајић**, Скендера Куленовића 10 – Бањалука, **Бранислав Пејак**, М. Тита 87, Силбаш, **Ана Кравић**, Иве Андрића 9/2, – Сарајево, **Горан Ђурђевић**, Вел. Бубовица код Добоја, **Вјерка Парњицки**, Слатковићева 21, Стара Пазова, **Ивана Лазић**, Веце Корчагина 63/23 – Трстеник, **Вера Станоевски**, К. Карпош 5, Јабука, **Зоран Тодоровић**, село Дражањ – Синђелићева 32, ЗП Умчари, **Мирко Мендић**, Трг Радомира Вујовића 10/33 – Пожаревац, **Татјана Грба**, Вука Караџића – Габош, **Саво Јаковљевић**, Вилме Даус 40, Слав. Брод, **Светлана Мишић**, Гаврила Принципа 11 – Сремска Каменица, **Љиљана Миленковић**, Прерадовићева 139/III – Петроварадин, **Јован Савин**, Раде Кончар 40, Ср. Каменица, **Маријан Тадић**, Ђуре Ђермића 149, Врбања – Славонија, **Ева Скендеровић**, Средња 38, Суботица, **Нина Ивановић**, Радничке самоуправе 61, Нови Сад.

Полугодишње претплате на „ROCK":

Миле Ивановић, Петра Матовића 213, Титоград, **Милован Ђурђевић**, Жике Поповић 62, Шабац, **Александар Манојловић**, Теслина 54, Умка, **Немања Дујић**, Београдска 11/II, Бања Лука, **Милка Бјелић**, Славише Вајнер Чиче 165, Бања Лука, **Љиљана Томљановић**, Миле Бекута 31, Бања Лука, **Јасмина Шустран**, Дим. Туцовића 25, Кикинда, **Имре Чикош**, Браће Радића 158, Суботица, **Мирјана Бабић**, Костајница – Добој, **Катарина Ружичић**, „Насеље „Ослободиоцима Ваљева" – Ваљево, **Сеад Хасанчић**, Мисурићи 5, Маглај, **Сања Марковић**, М. Пијаде 27, Бор, **Синиша Делибос**, Браће Новаков 7, Силбаш, **Свјетлана Шокчевић**, Поткокорска 51/1, Бос. Градишка, **Марина Стаменковић**, Воје Јеремића 5/4, Вел. Плана, **Предраг Аћимовић**, Николе Тесле 21, Титово Ужице, **Иван Рожнај**, дискотека „Панорама" – Бач, **Миодраг Стефановић**, Трг Републике бр 4, Ниш, **Марија Пекановић**, Призренска 3, Сомбор, Бачка, **Маријана Зупанц**, Устаничка 162, Београд.

Полугодишње претплате на „Микијев забавник":

Новица Живковић, Бранка Радичевића 87, Стара Пазова, **Горан Станковић**, Шарбановац, **Наталија Милосављевић**, Сава Илица 40/31 – Игало, **Катарина Пребег**, XIII дивизије 16, Кик, **Иван Бошковић**, Стјепана Шаренца 6, Херцег Нови, **Драгана Пољаковић**, Народних хероја 16/26, Нови Београд, **Александра Илић**, Димитрија Драговића 1, Ниш, **Марија Голубовић**, Пионирска 37, Банатско Ново Село, **Ђура Крцалин**, Брегалничка 31, Кикинда, **Ивана Јеринкић**, М. Тита 68, Кикинда, **Марија Мигрић**, V Нова 14, М. М. Луг, Београд, **Александар Остојић**, село Луњевица – Гор. Милановац, **Мелина Зорић**, С. Марковића 25, Челарево, **Денис Скоко**, Р. Врањешевић бр. 55, Бања Лука, **Снежана Миленковић**, Милоша Обилића 138/2, Чачак, **Ивана Сијачић, Сељачких буна 7, Нови Сад, Бранислав Милићевић, Трг 14. октобра**

2–I/1, Ниш, Новак Максимовић, Васе Пелагића 8, Бања Ковиљача, **Мирко Станојевић**, Ивана Горана Ковачића 24, Нишка Бања, **Ђорђе Узуновић**, Белопољска 26/5, Обреновац.

Уметничке слике:

Михаило Никитовић, Војводе Мишића 17, Нови Сад, **Ђурђа Томић**, 4. јула бр. 7, Ћуприја.

Лопте за плажу:

Снежана Црнчевић, Бранка Мораче 1, Бања Лука, **Наташа Ајдуковић**, Романијска 24, Футог, **Здравко Билић**, Чепинска цеста 184, Осијек, **Јулијана Копић**, Пљешивичка 51, Осијек, **Александар Борка**, Охридска 30, Зрењанин, **Владан Лазић**, В. Бугариновића 20, ст. 29, спр. 8, Севојно, **Јасмина Атанацковић**, М. Беловуковића 8/21, Шабац, **Дубја Јаковљевић**, Сарајевска 21, Осијек, **Марко Боришев**, Балзакова 28, Нови Сад, **Симонида Алексић**, Учитељ Јосифа 57/10, Лесковац.

Књиге југословенских и светских писаца:

Ален Сокаћ, Насеље В. Влаховћа 5/16, Петрења, **Данијела Алемпијевић**, Равни Гај 4, Мали Пожаревац, з.п. Раља, **Ана Вујачић**, Боре Марковића 8/35, Обреновац, **Драгиња Јовановић**, 29. Новембар бр. 23, Чачак, **Маја Мацовска**, „Др Наско Танбурков" 91, Крива Паланка – Македонија, **Драган Арсовић**, Витошевац, код Ражња, **Славиша Арсеновић**, Ријека, Факовићи, **Иван Габелица**, Плано 19, Трогир, **Ада Михић**, Сутјеска 22, Сплит, **Соња Велковска**, Ул. Хо Ши Минова 72, Скопље, **Наташа Максовић**, Карађорђев дуд Е 1/21, Смедерево, **Марина Михајловић**, Горња Топоница (код Ниша), **Ајлина Југо**, Рударска 77 „ц", Мостар, **Данијела Благојевић**, с. Пајазитово, Лужнице код Крагујевца, **Милан Прпић**, Сибињ 112, Сењ, **Лејла (Џеме) Аљукић**, Прокосовић 103, Лукавац (код Тузле), **Бранка Димитријевић**, Народних Хероја 26/1, Нови Београд, **Зоран Павићевић**, Новице Шкеровића б.б., Даниловград, **Лукреција Цако**, Школска 14, Ђурђеновац, **Нина Орлић**, Болнишка 13, Пиран, **Љубиша Рашковић**, Иве Лоле Рибара 108, Обреж (Срем), **Радмила Нешовић**, Драгобраћа, Крагујевац, **Дејан Поповић**, Пећинска 3, Матарушка Бања, **Миланка Вуковић**, Пажићи 31, Даниловград, **Предраг Вујић**, Ф. Буријана 17, Дарувар, **Светлана Андрејић**, Лукићева 11/А, Сремчица, **Саша Вујановић**, Боре Станковића 1, Крагујевац, **Игор Стојаковић**, Рад. насеље 8, Новоселец, **Тахир Длакић**, с. л. Околишће 42, Доње Мостре, Високо, **Петер Братушек**, Тавчарјева 9, Птуј, **Драгана Фртунић**, Анке Спајић 31/7, Титова Митровица, **Љиљана Ђурић**, Козарачка 28, Нова Пазова, **Смиљка Мићовић**, Буче, Иванград, **Небојша Вуковић**, Угриновачка 94, Добановци, **Владимир Јовановић**, Б. Кидрича 17, Тузла, **Миодраг Грбавица**, Београдска 20, Тења, **Борче Колчески**, Архимедова 48, Прилеп, **Марин Мариновић**, Станови б.б. Задар, **Драган Вукић**, Средњошколски центар II a МТШ, Сански Мост, **Ивица Јукић**, Ново Насеље б.б., Каштел Штафилић – Каштел Стари, **Милка Цар**, П. Прерадовића 3/V, Цриквеница, **Идризи Илирјана**, Трг слободе, Сисак, **Маријана Мариновић**, Чајковског 5/IV, Сплит, **Јосип Хрвбар**, Омладинска 3, Трогир, **Стевиша Јејина**, Пут Демунта 16, Трогир, **Бранислава Субановић**, Радничка 4, Борово, **Никола Смилков**, ул. Слободан М. Данко, 56, Ђевђелија, Мак., **Живомир Радосављевић**, Омладинских бригада 11/20, Аранђеловац, **Нешо Урошевић**, Личка 1, Владимировац, **Вера Бранков**, Ослобођења 33, Избиште, **Дарко Белић**, Пролетерска 133, Врачев Гај – Банат, **Натали Сушец**, М. Тита 97, Банатски Карловац, **Ана Халда**, М. Тита 49, Банатски Карловац, **Морана Дуганџић**, Комин Н-/Неретви, **Стипо Симон**, Комин Н/Неретви, **Ивица Бартуловић**, Пут Млија 6, Омиш, **Зејнеб Адиловска**, ул. 170 бр. 17, Скопје, **Фани Мендеш**, Николе Тесле бб, Макарска, **Марина Борковић**, Тетовска 18, Сарајево, **Драгомир Филиповић**, Бориса Кидрича 15, Велика Плана, **Лејла Суљић**, Б. Кидрича 39 Б, Зеница, **Предраг Радојковић**, Моравска 1, Велика Плана, **Симона Стегне**, Кершова 3, Војник, **Наташа Марчетић**, Медведградска 60/б, Загреб, **Ферида Кључанин**, „Браварска радња", Витина крај Љубушког, **Мирослав Петров**, Тозе Марковића 20, Тител, **Наташа Абрамовић**, Миливоја Добрића 2, Лудбрег, **Блаженка Грд**, Јосипа Краша 81 а, Иванец.

Награде се не могу уновчити нити заменити!

У идућем броју остале награде!

ЈАПАНСКА ОСТРВА БЛИЖА КОНТИНЕНТУ

У ВРЕМЕ КАД СЕ ВОДЕ МЕЂУНАРОДНИ СПОРОВИ ЗА СВАКИ ЦЕНТИМЕТАР ВОДЕНОГ ПОЈАСА, УТВРЂЕНО ЈЕ ДА ЈЕ ЈАПАН БЛИЖИ КИНИ, КОРЕЈСКОМ ПОЛУОСТРВУ И СССР ЗА – ПОЛА КИЛОМЕТРА

ГРЕШКА СТАРА ПРЕКО СТО ГОДИНА

Недавна вест агенције Кјодо о томе да су острва јапанског архипелага ближа континенту за читавих 470 метара него што је то на мапама у општој употреби приказано изазива изненађење. У земљи науке која напредује чизмама од седам миља, земљи изузетно развијене индустрије, комуникација које су већ закорачиле у двадесет први век, то стварно изгледа необично, али неки моменти у не тако далекој јапанској историји указују да су такве грешке, за Јапан, ипак некако разумљиве.

Зашто је до мерења удаљености јапанских острва од азијског континента, чији су резултати недавно објављени у Токију дошло, није баш сасвим објашњено, али вест да је јапански архипелаг за 470 метара ближи континенту изазвала је изненађење и збуњеност у Јапану. У време у које се на све стране воде међународни спорови око морских и океанских појасева који припадају појединим државама чак и сваки метар, можда и сваки центиметар погрешно одмереног воденог појаса може да изазове неспоразуме великих размера. Резултати који говоре да су карте овог дела Далеког истока погрешне добијени су овог лета мерењем ласерским зрацима са америчког сателита и о њима су обавештене Јапанска поморска агенција за безбедност и све друге установе за чију је делатност раздаљина између Јапана мање или више важна, па ће савесни Јапанци те измене унети тамо где треба што хитније могу (иако се по старом мерењу, ето радило деценијама).

Стоп за странце

Прво на шта су помислили у Јапану када се сазнало да је Јапан ближи НР Кини, Корејском полуострву и Совјетском Савезу за скоро пола километра, било је да је у трусном подручју Јапанског архипелага током година дошло до померања морског дна, али је та замисао одмах одбачена. До грешке је очигледно дошло приликом последњих мерења морског појаса између острва и континента а, што је невероватно, та последња мерења извршена су можда још пре стотинак година. Све што се зна је чињеница да су мерења рађена у периоду владавине цара Мејђија (1868–1912) и да су тадашњи стручњаци направили ту, за тадашњи развој Јапана, и не тако страшну грешку.

И пре ступања на власт цара Мејђија, деде данашњег цара Хирохита, постојале су карте Јапана али су оне израђиване прилично примитивно и, што је најчудније, нису биле доступне обичним људима. Почетком седамнаестог века, наиме, владајућа шогунска (војни регенти) породица Токугава донела је закон о истеривању хришћана са јапанских острва и забрану путовања Јапанаца у иностранство. За ову наредбу били су криви шпански и португалски језуити који су у шеснаестом веку остварили толико велики утицај да су и велики феудалци прихватили ову нову веру.

Уплашивши се хришћанске агресивности, јапански властодршци су ускоро забранили исповедање нове религије, огњем и мачем је скоро искоренили, а да би се „заштитили од опасног спољног света" Јапанци су престали да комуницирају са њиме. Под претњом смртне казне Јапанцима је било забрањено да напусте родну земљу, јапанска државна, трговачка и рибарска флота осакаћена је и све је учињено да се било коме онемогући одлазак у стране земље где би „онима који желе да освоје Јапан" дас неопходне стратешке податке.

Смртна казна била је предвиђена и за странце који се искрцавају на јапанско тло тако да су све комуникације са спољним светом, до ступања на власт цара Мејђија, биле готово потпуно прекинуте. Власти у Јапану су одредиле мало острво Дешима у луци града Нагасакија у коју су једанпут годишње(!) могли да пристају страни трговачки бродови, а на Дешими је основана и мала колонија у којој је седео холандски трговачки агент са помоћницима. Контакти са странцима на Дешими такође су били забрањени и са њима су разговарали само овлашћени владини службеници. На Дешиму су долазили и младићи које је влада била посебно одабрала и који су ту учили холандски језик да би могли да послуже као тумачи у ретким трговачким разговорима.

Међу те ученике холандског увукло се (и поред оштре контроле) много амбициозних младих људи који су желели да се баве науком и странцима нудили читаво благо за добар уџбеник медицине, географије, права, или чак и за обичан речник или бедекер. Странци су били довољно лукави да не приме ништа друго осим оног што им је стварно било важно, а то су пре свега биле информације о политичкој ситуацији и уређењу тадашњег Јапана, а често су давање неке књиге условљавали само једним добром мапом Јапана.

Жртва љубави

Јапанци, међутим, ни сами нису имали најбоље карте сопствене земље, а странци, иако су Руси били истражили северне јапанске пределе и Холанђани имали некакве мапе околине Нагасакија, нису могли да се похвале бољим. Једна јапанска мапа Јапана је чак стигла у Амстердам, сакривена у комаду свиле коју је један холандски трговац био понео као сувенир, али ни та мапа није била квалитетна и њено кријумчарење уз помоћ једног младог јапанског лекара стајало је и њега и његовог холандског саучесника живота. Холанђанину је суђено у одсуству и тако је Јапанац остао као једина жртва те љубави за географијом која је наравно имала много шире основе.

Прву релативно добру карту јапанских острва сачинио је тек 1821. године географ Ино Тадатака, један од најумнијих Јапанаца тога доба. Рођен 1745. године у Савари у данашњој перфектури Ћиба у близини Токија, он је прво указао на невоље које са собом носи употреба кинеског календара, а после је, изборивши се за владину помоћ, направио више експедиција на север и југ.

Као резултат Иновог седамнаестогодишњег рада инструментима које је сам сачинио издат је „Велики атлас Јапана". (Dai Nippon Enkai Joći Zenzu) и то је до доба цара Мејђија био једини скуп карата које су употребљавали Јапанци. Кад су научници из Мејђијевог доба, већ школовани у иностранству, исправили грешке Иноа Тадатаке мислило се да су тада направљене карте савршене и то, као што видимо, нико није ни покушао да провери до данашњег дана. Чак и за Јапанце заљубљене у традицију, ипак мало много.

Д. Миленковић

ОКЕАН ЈЕ ПОСТАО ЧИСТИЈИ

У оквиру међународног програма Уједињених нација за изучавање човекове средине, сто научника из више од тридесет земаља, током четири године испитивали су стање мора и океана који заузимају 70,8 процената Земљине површине. Главни закључак њиховог извештаја, који носи наслов „Здравље океана", веома је охрабрујући. И поред све веће загађености приобалних подручја, водени омотач Земље постао је за десет протеклих година чистији. Стручњаци сматрају да је ова појава резултат удружених напора готово свих држава да се очува човекова средина.

ТВРДОГЛАВИ ВУЛКАН

Вулкан Етна на Сицилији поново привлачи пажњу научника, новинара и телевизијских сниматеља.

Група истакнутих италијанских вулканолога покушала је да овде изведе досад невиђен научни опит – да скрене поток лаве коју избацује Етна и усмери је у вештачко корито. На тај начин била би отклоњена опасност која иначе прети насељима у близини вулкана. С техничке стране, остварење оваквог пројекта није нимало једноставно: на висини од две хиљаде метара требало је ископати заштитни канал дугачак 300 метара, подићи заштитну баријеру, ископати и пребацити на друго место 100 хиљада кубних метара земље, а затим помоћу „дириговaних" ерупција усмерити реку лаве према новом кориту.

Око овог пројекта вођене су жестоке расправе јер су многи научници тврдили да ће његово остварење захтевати велика материјална средства а да ће корист бити мала или никаква. И становници оближњих насеља су се поделили – неки Сицилијанци толико су навикли „да живе на вулкану" да су захтевали да се њихова планина остави на миру. Пројекат је ипак остварен. У почетку се Етна „покорила" – пустила је лаву да тече новим коритом, а онда као да се вулкан побунио и ужарена река вратила се на стари пут. И тако је последњу реч имала Етна. Научници ипак не одустају од замисли да је једног дана укроте.

У ЧАСТ БАЛОНА

У част две стотине година од првог лета балоном браће Монголфије крајем прошле године инжењер Клод Лабур и архитекта Венсан Дипуи полетели су на истом балону какав је био онај на коме је изведен историјски лет. Једина разлика била је у томе што је њихов балон био од најлонске тканине, а не од свиле као што је био балон славне браће. Балон је издржао у ваздуху 45 минута и за то време прелетео 18 километара.

ПАЛЕОНТОЛОГИЈА С УКУСУМ ПОЉОПРИВРЕДЕ

Све доскора окамењени остаци праисторијских животиња занимали су углавном палеонтологе и љубитеље реткости. У последње време за њих се све више занимају и – британски фармери. Наиме, фармери су од пре извесног времена почели да користе фосиле као... минерално ђубриво. Фосилни остаци биљака и животиња налазе се у огромним количинама на територији Туниса, на ивици пустиње Сахаре. Тамо однедавно фосиле мељу, гранулирају и извозе у Велику Британију. Пољопривредни стручњаци сматрају да је ово ђубриво знатно боље од отпадака металуршког порекла – шљаке која се одавно употребљава на пољима Енглеске. Палеонтолози, пак, очајавају што се овако драгоцени фосили уништавају али и не преостаје им друго јер не могу ништа против аграрно-индустријског бизниса.

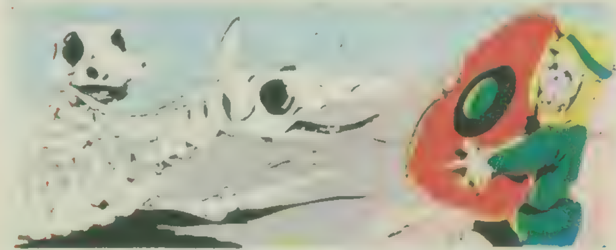

ЛУКРЕЦИЈА БОРЏИЈА БАЈРОНУ

Нисмо погрешили, ако сте то помислили: Лукреција Борџија, славна кћи још познатијег оца папе Александра VI, на индиректан начин „залудела" је великог енглеског песника Џорџа Бајрона. Када је чувени поета и проверени денди децембра 1816. стигао у Милано, имао је двадесет осам година. Дивио се лепотама овог града, разгледао катедралу Дуомо, оперску кућу и остале знаменитости. Једног дана случајно се обрео у библиотеци Амброзиана где је међу књигама и списима открио и за њега највеће благо Милана – писмо Лукреције Борџије која је упутила Пјетру Бембу, једном од најзначајнијих књижевника 16. века.

Већ одраније упознат са судбином загонетне Лукреције, Бајрон је био потпуно избезумљен када је у писму још открио и прамен њене прелепе плаве косе.

Бајрон је после тога свакодневно свраћао у библиотеку и сатима седео задубљен у писмо. Сањарио је да је та лепотица са „најплављом косом која се може замислити" писала те редове баш њему. Био је љубоморан на Бемба, прижељкивао да може да се врати три века у прошлост и буде уз своју „драгану". Да није било будних очију библиотекара, Бајрон би сигурно ту плаву локну, заједно са писмом и присвојио. Овако писмо и прамен Лукрецијине косе и данас се чувају у Амброзиани. Можда се сада неки други млади поета диви Лукрецији и љубоморан је и на Бемба и Бајрона заједно.

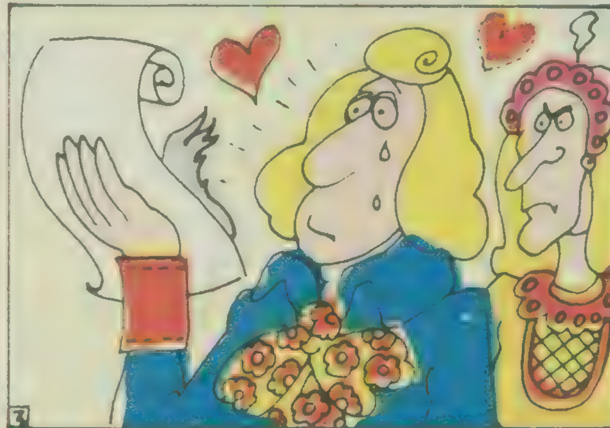

НАЈБРЖА НА СВЕТУ

У швајцарском граду Луцерну одржано је 35. међународно такмичење стенографкиња на коме се, природно, нашло много превасходних мајстора овог посла. Све њих ипак је превазишла Хугета Лоси, секретарица из Берна. Поред тога што хвата стенографске белешке на свом матерњем, италијанском, језику, она стенографише још на седам језика: немачком, енглеском, француском, португалском, есперанту, романшеу (језик становника источне Швајцарске). На италијанском Хугета је постигла 223 слога у минуту, а на осталима, изузев холандског уклопила се у међународну норму – 140 знакова у минуту и више... Треба рећи да човек који не зна стенографију може за један минут да запише свега 40 слогова.

НОВО СТАРО ЗАНИМАЊЕ

Занимање јавног писара, које је готово нестало откако је писменост постала општа, поново оживљава у Француској. Данас у овој земљи 250 писара нуди своје услуге. Они за друге пишу молбе, жалбе, страсна љубавна писма, посмртне говоре, па чак и говоре за прославе.

ВРЛО РАДО, АЛИ НЕМОГУЋЕ

Није лако бити гувернер, али није лако ни ићи у пети разред основне школе, поготово кад ти наставник познавања природе и друштва тражи да му на час донесеш – жучни камен. Сад, додуше, каменче се није обавезно очекивало од сваког ученика, али је онима који би успели да га набаве обећано да ће за то добити највишу оцену.

Десетогодишњој Керол Ен Хамфрис из Мурсвила није било толико до жучног камена колико до обећане оцене. Девојчица је села и својеручно исписала писмо гувернеру Северне Каролине Циму Ханту: „...Чула сам на ТВ за вашу операцију, па се питам да ли бисте могли да ми пошаљете бар један ваш жучни камен јер ја немам никога другога кога бих за то могла да замолим".

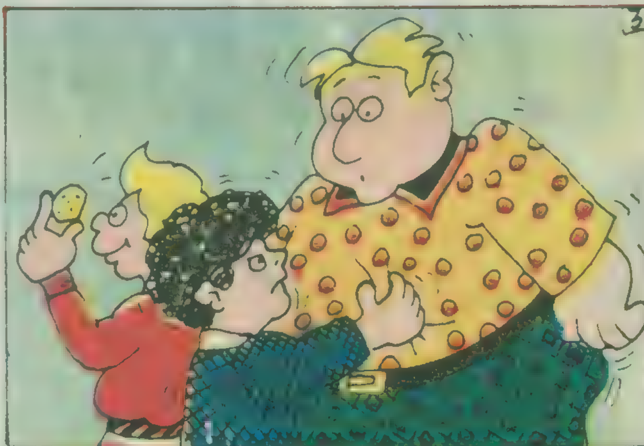

У име презапосленог гувернера, одговорио је његов службеник који је Керол Ен објаснио како, на жалост, гувернер неће моћи да јој помогне: „...његових жучних камена више нема, али да су којим случајем још код њега, гувернер би ти врло радо изашао у сусрет".

ХРИЗАНТЕМА – ЦИН

Један вртлар аматер из Француске успео је да одгаји жбун хризантема који сматрају највећим на свету. Висина биљке износи 183 центиметра, на њој су набројали 680 цветова, а обим жбуна већи је од пет метара.

ШАМПИОНУ ЈЕ ДОСАДНО

Ове године у Сједињеним Америчким Државама треба да се одржи светски шампионат у бацању бумеранга. На такмичењу ће учествовати екипе САД, Аустралије и Европе. Ево неких рекорда које ће покушати да оборе учесници шампионата.

Временски најдужи лет бумеранга износи 36,3 секунде. Највећа удаљеност – 114 метара. Биће на такмичењу заступљена и традиционална аустралијска игра – жонглирање с два бумеранга: док један лети, треба ухватити други који се враћа, хитнути га поново и ухватити први који се враћа и тако све док један не падне на земљу. Садашњи рекорд у жонглирању износи 150 избацивања и хватања. Рекорд у бацању и хватању једног бумеранга без падања на земљу износи 401 бацање! Занимљиво је да шампион у овом бацању ниједном није испустио бумеранг – једноставно му је досадило да га баца и хвата, па је прекинуо игру. Најзад, постоји и оваква врста такмичења: ко ће брже од осталих успети да пет пута баци и ухвати бумеранг а да он при сваком бацању не прелети мање од 20 метара. Садашње рекордно време износи 23,77 секунди.

КАКО ДА МЕТАЛ НЕ ПОПУСТИ!

Као што се зна, један сасвим просечан пацов у стању је да прогризе чак и оловне цеви. Никакво чудо када се зна да притисак који зубима при том врши на шест и по квадратних центиметара износи једва нешто мање од једанаест тона. Како да и метал не попусти?

КОМПЈУТЕРСКИ ЛОПОВИ

Банкарски послови и разне трансакције све се више обављају уз помоћ компјутера. Али са појавом телекомуникацијских веза за пребацивање великих свота новца у интернационалним везама дошло је и до појаве нових лопова – интелектуалаца. То више нису класични пљачкаши који са револверима и маскама упадају у банку и на запрепашћење збуњених службеника односе новац у кесама и торбама. Ово су сада високообразовани криминалци до детаља упућени у систем рада рачунара. При преносу новца из једне земље у другу они негде налазе рупу да паре скрену у свој џеп. Тешко их је открити а ако се то и успе, велике компаније овакве случајеве нерадо пријављују јер би то бацило сенку на сигурност њихових система.

– Од сто оваквих случајева – каже Цеј Бекерс, амерички државни тужилац – један се ухвати. А од осам ухваћених само један оде на суд јер компанија која открије лопова не жели да се о томе зна. Оног тренутка када би се тако нечем дао публицитет аутоматски би се посумњало у сигурност виталних информација које се „држе" у компјутерима.

Е, АКО ЈЕ О СУСЕДИМА РЕЧ...

Извесни Еди Барбо из Хелене у Монтани издејствовао је да му осетно снизе годишњи порез на кућу уз образложење да му сусед неподношљиво заудара. Сад, што јес, јес, Едију под носем, или он њему под носем, налази се постројење градске канализације. То још и не би било тако страшно да се дотично постројење с времена на време не квари и то баш апарати за пречишћавање ваздуха.

Малерозни Еди је своју муку изнео пред Одбор за жалбе Пореског уреда, одбор је жалбу уважио и Едију на име смрада снизио порез за 287 долара годишње.

Порез није ништа мање значајно животно питање ни у округу Џеферсон Дејвис у Луизијани где су пореске власти обвезницима диљем државе разаслале упитнике у којима се од њих тражило да наведу све што би могло да утиче на вредност њихове имовине. Неки шаљивџија послао је фотографију своје прве сусетке и кратко писамце: „Тако је ружна да никада нећу моћи да извучем људске паре за продају куће".

ДАНАС ЋЕ СИГУРНО БИТИ СУТРА

Свашта човек прочита у новинама. У „Јерусалем посту" је, рецимо, недавно објављено обавештење читаоцима које гласи: „Наша стална рубрика „Данас" појавиће се у сутрашњем издању".

ДИПЛОМАТИЈА УЗ ЛУЛУ МИРА

ИНДИЈАНСКЕ ДЕЛЕГАЦИЈЕ СУ СЕ У ВАШИНГТОНУ, БЛАГО РЕЧЕНО, ТЕШКО СНАЛАЗИЛЕ. ИЗ СУДАРА ДВЕ САСВИМ РАЗЛИЧИТЕ КУЛТУРЕ РАЂАЛИ СУ СЕ НЕСПОРАЗУМИ КОЈИ СУ ЗБУЊИВАЛИ И ДОМАЋИНЕ И ГОСТЕ.

Обавезна тачка у програму посете Вашингтону било је и разгледање града. Овој делегацији Сијукса на располагање су стављени аутомобили марке „поуп" из 1904. и 1905. године.

У годинама непосредно после рата за независност од Велике Британије (1775 – 1783) младој америчкој републици никако није било до сукоба било с ким нити до исцрпљујућих свађа. Тако се дошло до закључка како би мало дипломатије у односима са познатим индијанским поглавицама и ратницима било преко потребно.

Тако су, већ 1828. године, у госте председнику Џону Квинсију Адамсу у Вашингтон почели да пристижу њихови истакнути индијански сународници које су домаћини обасипали поклонима (униформе америчке војске са сјајним еполетама и медаљама и томе слично), а уз пут су их водили и кроз војне арсенале, у посете бојним бродовима и шетње кроз утврђења – колико да се посетиоцима предочи узалудност сваког оружаног отпора...

Исти, само што се премештају

Делегације су позиване и с намером да им се докажу предности „цивилизованог" живота према племенском.

Дешавало се да се тај цивилизовани живот гостима учини прилично опасним. Године 1880. у купеу воза који је ишао на исток, ка Вашингтону, нашла се делегација Врана са шест истакнутих поглавица. Делегација се осећала и понашала као да је код куће све док воз није ушао у први тунел. Када је, неколико тренутака касније, изронио из мрака, два делегата нађена су шћућурена испод својих седишта.

Десет година раније индијански заступник у пратњи делегације Црвеног Облака и Пегавог Репа пречуо је разговор Индијанаца запрепашћених бројем „белопутих" које су уз пут виђали. Закључак је гласио: то су у ствари исти људи који се селе из града у град! Збуњени ратници били су уверени да су белци, са њиховом развијеном техником, смислили начин да премештају читаве градове с једног на друго место, баш као што су Сијукси одувек селили своје вигваме.

Иако су их у Вашингтону смештали у најбоље хотеле, не би се могло рећи да су Индијанци увек уживали и прворазредан третман. Нису се мешали са осталим гостима и јели су за засебним столовима. Али, често се дешавало да читава делегација буде смештена у једну једину собу без кревета или било каквог другог намештаја.

Нису сви покорно прихватали овакве поступке. Мала Врана је 1858. године без увијања домаћинима ставио до знања своје неслагање: „...Мислили смо да ћемо овде живети као белци и спавати у креветима, уместо тога спавали смо на поду." Четири године касније Мала Врана повео је индијански устанак који ће дуго беснети Минесотом.

У програму посете били су и обавезни састанци са представницима владе, Конгреса и других политичких група, а неизбежни увод у сваку од тих скупова било је кружење легендарне луле мира, ритуал којим представници владе нису увек били очарани. Међу Оглала Сијуксима и дан-данас се препричава анегдота о једном белом званичнику који је, када је на њега дошао ред да повуче измирењски дим, пажљиво марамицом обрисао камиш. Власника луле је то толико увредило да је, када му је лула враћена, ножем одсекао читав грлић.

Руковање с духом Великог оца

Све делегације, тако је било одлучено, требало је и изложити позитивном утицају културног живота у Вашингтону. Судећи по публицитету који се давао њиховим посетама позориштима, необични гости представљали су доживљај раван ономе који се нудио на сцени.

Тако се за публику која се затекла на једној балетској представи у Народном позоришту у Вашингтону 1837. године, може рећи да је за исте паре гледала две представе. Присутну делегацију Сијукса задивили су не само грациозност и лепота балерине у улози шумске виле, него и њена круна од нојевог перја која је тако чаробно светлуцала и лепршала кад год би балерина поскочила. Одједном је један од индијанских ратника устао и завитлао своју перјаницу од орлових пера равно играчици под ноге. Трен касније на бину је

ИЗВИНИТЕ,

Свако се бар једном нађе у незавидној ситуацији да се због нечега извињава и оправдава, али неки у томе заиста немају мере.

Један (неидентификовани) члан енглеске краљевске породице послао је тако једном приликом у задњем часу телеграм домаћину на чију забаву није имао намеру да оде: „Извините. Не могу да дођем. Лаж следи поштом".

Судије и судски службеници широм света сити су се наслушали најневероватнијих оправдања које им грађани сервирају све у нади да ће се помоћу њих ослободити нежељене дужности да седе у пороти.

Неки човек у сасвим озбиљним годинама, рецимо, тражио је да га ослободе дужности поротника због кућног љубимца – змије коју у том случају не би имао ко да чува. Једна зарозана мајка објаснила је уваженом суду како заиста мора да се врати кући јер је њен „мали дечко" остао сасвим

слетела још једна перјаница и балерина је престала да игра. Тада је трећи ратник одлучно иступио напред и запрепашћеној жени пружио свој огртач од коже белог вука.

После неколико часака оклевања, уметница се снашла: почела је да чупа нојева пера из своје круне и да сваком делегату даје по једно.

Обавезна тачка посете Вашингтону била је и посета гробу Џорџа Вашингтона. Године 1872. на историјском месту нашла се и једна делегација Сијукса. Док су неки у миру прошли крај гроба, неколицина је провукла руке кроз металну ограду и махнула над гробном плочом. Када су их упитали зашто су то урадили, одговорили су: Да бисмо се руковали с духом Великог оца".

Тако је, отприлике, бивало у Вашингтону, а да би

Индијанске делегације у Вашингтону први пут су стале пред фотографски апарат 1857. године и то испред, или још тачније, подно јужног улаза у Белу кућу.

Индијанске делегате је по сваку цену требало задивити културом белог човека. У ту сврху је априла 1880. године и ова делегација Апача посетила галерију Коркоран у Вашингтону.

се њега домогли делегати су често у најбуквалнијем смислу те речи ризиковали живот. Елементарним непогодама придруживао се и ризик транспорта који је у та давна времена знао да буде повелики: експлозије казана на парним бродовима, превртање поштанских кочија.

Делегати су хирове природе и несреће могли да схвате. Несхватљиве и тајанствене биле су, међутим, болести које су на тим путовањима косиле њихове ратнике. Мале богиње, запаљење плућа, чак и најобичнија прехлада, представљали су озбиљну претњу за Индијанце.

Иако се тачна бројка из разумљивих разлога прикривала, данас се са сигурношћу може тврдити да је бар тридесет делегата умрло само у Вашингтону. Свака таква смрт могла је да буде изузетно „незгодна" па се влада трудила да непријатне чињенице заташкава.

Индијански представници и данас долазе у Вашингтон, али су се уз пут променили и времена и они. Њихови представници умешно заступају и штите своје интересе, али шта то вреди. Прави пораз поносних ратника одиграо се много раније.

М. И.

ЛАЖ СТИЖЕ ПОШТОМ

сам. Испоставило се да мали има седамнаест година и да се бави врањем.

Наведене Енглезе надмашила је једна Американка која је исте обавезе покушала да се отараси тврдњом да сваки час кија. То још и не би било тако страшно да јој при том веома често из уста не излеће и вештачка вилица што би, нема сумње, озбиљно угрозило рад суда, објаснила је.

Неким захтевима за изузеће се доиста не може приговорити. Једном америчком суду позив за пороту судскую дужност враћен је уз следећу белешку: „Умро сам 29. новембра. Смртовница приложена". Извињење је послао пријатељ умрлог.

О осигуравајућим друштвима да се и не говори. Објашњења која се њима нуде просто су невероватна

Неки очајник је, рецимо, овако покушао да оправда несрећу коју је сам изазвао: јесте, налетео је колима на телеграфски стуб, али зато што је узалудно покушавао да убије муву која му је шврљала по аутомобилу. Што се муве

тиче, сасвим је могуће да је шврљала, невоља је у томе што она ипак није никакво оправдање.

Има и супротних примера. Захтев за накнаду штете звучи невероватно само што је апсолутно тачан. Неки власник „мини-мориса" из Сент Луиса паркирао је кола тик до градског зоолошког врта не слутећи да се спрема парада слонова. Једном од слонова се паркирани аутомобилчић учинио невероватно сличан изворачкој „хоклици" услед чега је без много двоумљења у једном тренутку сео на њега и сасвим га испеглао. Осигуравајуће друштво је исплатило штету.

Што је много, много је. Један Енглез овако је покушао да се извуче из невоље: „Пред мене је одједном искочила нека живица која ми је заклонила видик тако да нисам видео она друга кола". Можда човек баш и није мислио да је жива ограда поскочила, можда се само незгодно изразио.

М. И.

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

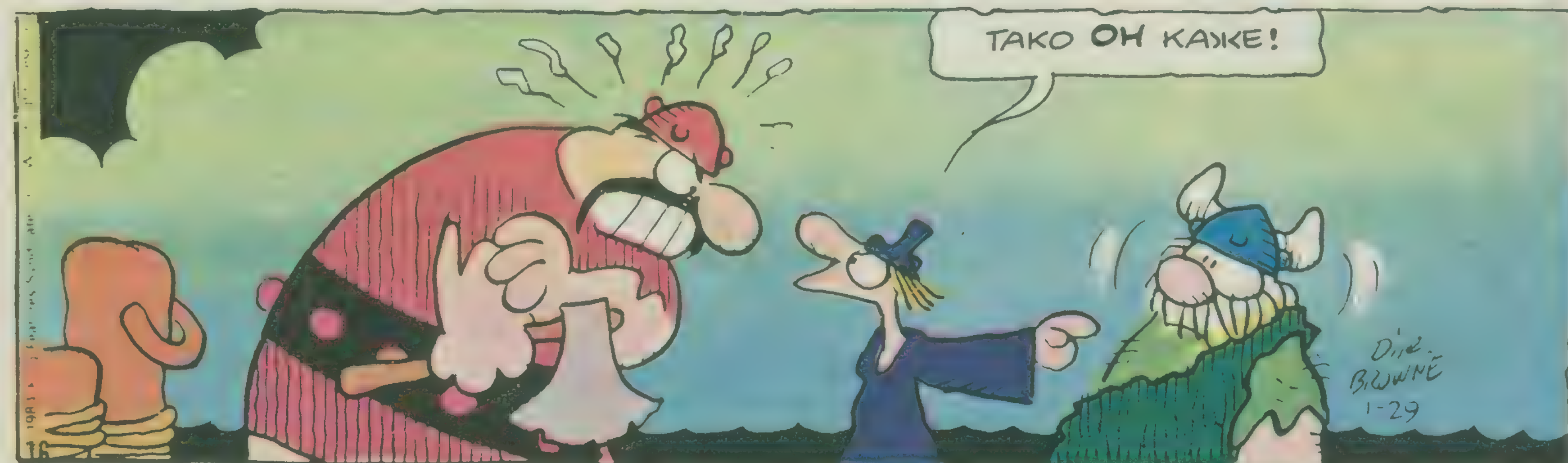

РИП КИРБИ: II ДЕО ГРАЂАНИН МИТАНИЈЕ

РИП КИРБИ И ДЕЗМОНД СТИЖУ У МИТАНИЈУ, ЗЕМЉУ У КОЈОЈ ЈЕ ДОШЛО ДО ПРЕВРАТА И КУДА АГЕНТ МАЛОВЕНТИ ОДВОДИ МАЛОГ МАЈКЛА, СИНА ШИРЛИ ВУЛФ И ПРИНЦА ФРЕДЕРИКА - ЗА КОГА СЕ ТВРДИ ДА ЈЕ МРТАВ.

СА РИПОМ И ДЕЗМОНДОМ ЈЕ И ШИРЛИ КОЈА НАЛАЗИ УТОЧИШТЕ КОД ПРИЈАТЕЉА СВОГ МУЖА ...

ПРЕПОЗНА-
ЈЕМ ИХ...
КОГА ЛИ
ДОВОЗЕ?

ЈОШ МАЛО ПА СМО
У ГРАДУ! ДЕЗМОНДЕ,
САД МОРАМО ДА
ОТВОРИМО
ЧЕТВОРЕ
ОЧИ!

КИРБИ,
ОНА ДЕ-
ВОЈКА ЈЕ
ПАЛА!
МОЖДА
САМО ЖЕ-
ЛИ ДА НАС
ЗАУСТА-
ВИ!

МИСЛИТЕ
ДА ЈЕ У ПИТА-
ЊУ ТРИК?
ЗНАМ
САМО
ДА
МОРА-
МО
ДА
БУДЕ-
МО
ОБАЗ-
РИ-
ВИ!

МОЖЕМО ЛИ
ДА ВАМ ПО-
МОГНЕМО?
ДА!
ЈА ЖИ-
ВИМ НА
ФАРМИ
У ПОД-
НОЖ-
ЈУ
ОВОГ
БРДА!

НАИШЛИ
СМО У
ПРАВИ
ЧАС!
ИМАЛА
САМ
СРЕЋЕ!

БАШ
СТЕ
ЉУ-
БАЗ-
НИ!
ОДВЕШ-
ЋЕМО
ВАС
ДО
КУ-
ЋЕ!

СУНЦЕ ПРЖИ
КАД ЈЕ НЕБО
ОВАКО
ВЕДРО!
ДА! А ЦВЕЋЕ
МИТАНИЈЕ
ПРЕКРАСНО
МИРИШЕ!

ОДГОВОР ЈЕ
ТАЧАН! САД ЗНАМ
ДА СТЕ ВИ РИП
КИРБИ, А ЈА САМ
ВЕРОНИКА И НО-
ГА МЕ УОПШТЕ
НЕ БОЛИ!
СЈАЈНО!
ВОДИТЕ
МЕ АГЕН-
ТУ
ТРИ!

ОСТАВИ-
ТЕ КОЛА
И КОЊА
У ХАМБАР!
ОДАВДЕ
ЋЕ-
МО
ПЕШ-
КЕ
!
КАКО
ВИ
КАЖЕ-
ТЕ,
ВЕРО-
НИКА!

ДРАГО МИ ЈЕ
ДА ИМАМО
ВОДИЧА! САМИ
СЕ НЕ БИСТО
СНАШЛИ!
ОВУДА ЈЕ
ОПАСНО
ДА СЕ КРЕ-
ЋЕТЕ!

ДАЉЕ НЕ СМЕМО, ДОК НЕ ДАМ СИГНАЛ!
КАКО ВИ КАЖЕТЕ!

САМО НАПРЕД! ЧЕКАМО ВАС!

КАКВА ПЕЋИНА! ИДЕАЛНА ЗА СКЛОНИШТЕ!
ПА ЗАТО СМО ОВДЕ!

КАКО СТЕ ЗНАЛИ ДА ДОЛАЗИМО?
УБРЗО ЋЕТЕ САЗНАТИ!

КРАТКОТАЛАСНА РАДИО-СТАНИЦА! ТАКО ЗНАЧИ!
ОВАМО, ПРИЈАТЕЉИ!

ВИ СТЕ АГЕНТ ТРИ?
ДА! И ВЕРОНИКИН ОТАЦ!

ДЕЧАКА КОГА ТРАЖИТЕ ЧУВАЈУ У СТАРОМ ЗАМКУ! ТУ ЈЕ И ШТАБ НОВЕ ВЛАДЕ! ВЕРОНИКА ЋЕ ВАС ОДВЕСТИ ДО ЊЕГА!
ХВАЛА ВАМ!

КАСНИЈЕ...
У ЗАМКУ РАДИ НАШ ЧОВЕК! ТО ЈЕ ПОРУЧНИК РИСКИ! ЈА ДАЉЕ НЕ ИДЕМ! СРЕЋНО!

ПОЖЕЛИМО И МИ ЈЕДНО ДРУГОМ СРЕЋУ!
СРЕЋНО, КИРБИ!

ЖЕЛИТЕ ДА РАДИТЕ ОВДЕ У ЗАМКУ? ГЛУПАНИ, ВРАТИТЕ СЕ НА СВОЈЕ ЊИВЕ ДОК МОЖЕТЕ!
МИ СМО БЕСКУЋНИЦИ!

ВОДИ ОВУ ДВОЈИЦУ ПОРУЧНИКУ РИСКИЈУ!
ХВАЛА ВАМ!

ПОРУЧНИЧЕ, НЕКА ДВА СИРОМАХА ТРАЖЕ ПОСАО!
НЕМА ПОСЛА! ИЗБАЦИ ИХ!

ИМАМО ПРЕПОРУКУ, ПОРУЧНИЧЕ!
А, ТАКО!
ЧУВАРУ, МОЖЕШ ДА ИДЕШ!

ЛЕПА ПРЕПОРУКА, НЕМА ШТА!
ЖЕЛИМО ДА ПОМОГНЕМО ПРИЈАТЕЉИМА...

А ПРИ ТОМ МАЛО МИСЛИТЕ НА СВОЈЕ ЖИВОТЕ!

МОЈ ПРИЈАТЕЉ ЗНА ДА КУВА, А ЈА МОГУ ДА ЧИСТИМ И ПЕРЕМ!
И НЕ СЛУТИТЕ ШТА ВАС ОВДЕ ВРЕБА!

ШТА ЋЕ С ОНОМ ДВОЈИЦОМ?
ОДМАХ ЋУ ДА САЗНАМ!

ДОБРЕ ВЕСТИ! ПРОТЕРАЛИ СУ ЈЕДНОГ ПОМОЋНИКА У КУХИЊИ И ЈЕДНОГ ВРАТАРА! ДВА МЕСТА СУ, ЗНАЧИ, УПРАЖЊЕНА!

СТАНИЦА ДЕСЕТ, АГЕНТУ ТРИ! ПОРУКА ПРИМЉЕНА!

ШИРЛИ, ИМАМ ДОБРИХ ВЕСТИ ОД ПРИЈАТЕЉА!

КИРБИ И ДЕЗМОНД СУ УСПЕЛИ ДА УЂУ У ЗАМАК!
КАД БИ ЈОШ УСПЕЛИ ДА ПРОНАЂУ МАЈКЛА!

ПОКУШАЋУ ДА СМЕСТИМ ВАШЕГ ПРИЈАТЕЉА У КУХИЊУ!
ХВАЛА, ПОРУЧНИЧЕ!

ТИДВИЛЕ, ДОВЕО САМ ТИ НОВОГ ПОМОЋНИКА!
ХА!

ОСТАЋЕШ ОВДЕ САМО АКО ЗНАШ ДА КУВАШ, ЖГОЉО!

ВУТ, ОВАЈ ЧОВА ТВРДИ ДА УМЕ ДА ДРЖИ КРПУ! ПА, НЕК ПРОБА!
СУМЊАМ ДА ЈЕ БОЉИ ОД ОНОГ ПРЕТХОДНОГ! СВИ СУ ОНИ ИСТИ!

АЛ', ДАЋУ ТИ ШАНСУ! ПОЧНИ С ГЛАНЦАЊЕМ МОЈИХ ЧИЗАМА!
СА ЗАДОВОЉСТВОМ!

А ОНДА ЋЕШ ДА ОЧИСТИШ ТРЕЋИ СПРАТ! ПОСЕБНУ ПАЖЊУ ОБРАТИ НА ДЕЧИЈУ СОБУ!
СТВАРИ СЕ БОЉЕ ОДВИЈАЈУ НЕГО ШТО САМ МИСЛИО...

МАЛИ И ДАЉЕ ПЛАЧЕ!
НЕ СХВАТА КОЛИКУ БРИГУ ВОДИМО О ЊЕМУ!

ПРЕПОЗНАЈЕМ ТАЈ ГЛАС! ДА ЛИ ЋЕ МАЈКЛ ПРЕПОЗНАТИ МЕНЕ ?

МОГУ ЛИ САД ДА ЧИСТИМ?
ЧУДНА РЕАКЦИЈА!
ГЛЕДАЈ МАЈКЛА!

ЗАШТО СЕ СМЕЈЕ ЧИСТАЧУ!
ВЕРОВАТНО МУ ИЗГЛЕДА СМЕШНО, ЗА РАЗЛИКУ ОД НАС!

НАСТАВИ ДА ЧИСТИШ, ДРУГАР! НАШ ШТИЋЕНИК СЕ НАЈЗАД ОРАСПОЛОЖИО!
ДА, ДА!

ИДЕМ ДА ПРОВЕРИМ КАКО ЈЕ МАЈКЛ...

БАШ ЈЕ СЛАДАК!
НИЈЕ ЧУДО! ЖИВИ У ИДЕАЛНИМ УСЛОВИМА!

НЕ! НЕ СМЕТЕ ДА ГА ДРЖИТЕ!
ПРЕКРШИЛИ СТЕ НАШЕ ПРАВИЛО!
МАЈКЛ, ОДВЕО БИХ ТЕ ОВОГ ТРЕНА...

ДОБАР ДАН, СВИМА!

ХЕЈ! ШТА РАДИ ТАЈ ЧИСТАЧ?
ОХ! МАЛОВЕНТИ... МАЈКЛ, МОРАМ ДА СЕ ИЗГУБИМ ОДАВДЕ...

ЗА МЕНЕ СТЕ ПИТАЛИ? ОХ, ИЗВИНИТЕ!

...И НЕ ВРАЋАЈ СЕ ВИШЕ!
НА СРЕЋУ, НИЈЕ МЕ ПРЕПОЗНАО...

НОСИ ОВО У ПОДРУМ ГДЕ СУ ЗАТВОРСКЕ ЋЕЛИЈЕ!
ЈЕ Л' ТО СВЕ ЗА ЧУВАРА?

МА, НЕ! ЗА НАШЕГ ЗАТВОРЕНИКА ИКС!
КО ЈЕ ТАЈ?

ЖТОЉС, НЕ ПИТАЈ МНОГО!

ДОБРО БАРАТАТЕ ТОМ ЧЕТКОМ, КИРБИ!
ЈЕ ЛИ! А КУДА ЋЕШ ТИ С ТОМ КЛОПОМ?

НЕЋЕТЕ ВЕРОВАТИ, ДОЛЕ У ЗАТВОР!
ХМ! КОГА ТО ТАКО ДОБРО ХРАНЕ ДОЛЕ?

ТО ЈЕ ТАЈНА! ЗОВУ ГА САМО ЗАТВОРЕНИК ИКС!
КО ЗНА КАКВЕ СВЕ ТАЈНЕ КРИЈЕ ОВАЈ ЗАМАК!

ДЕЗМОНДЕ, ТАЈ ЗАТВОРЕНИК МОРА ДА ЈЕ ВАЖНА ЛИЧНОСТ! ПОКУШАЈ ДА ОТКРИЈЕШ КО ЈЕ!
ХОЋУ!

ХЕЈ! КУД СИ СЕ ТАКО ЗАЛЕТЕО? ТИ БИ ДА ВИДИШ ДРУГУ СТРАНУ РЕШЕТАКА?
АЛИ... ЈА НОСИМ РУЧАК ЗА ЗАТВОРЕНИКА ИКС!

ТО ЈЕ МОЈ ПОСАО! ТИ СЕ ВРАТИ ПО ПРЉАВЕ СУДОВЕ КРОЗ ЈЕДАН САТ!

ИДЕМ ДА РАЗГОВАРАМ СА ЗАТВОРЕНИКОМ ИКС!
ДА, МАЛОВЕНТИ! УПРАВО РУЧА!

И ДАЉЕ ГА ДОБРО ХРАНИТЕ?
ДА! БАШ КАКО СТЕ НАРЕДИЛИ!

ПРИНЦЕ, ВИДИМ ДА СТЕ ДОБРО!

ТО ЗНАЧИ ДА ВАМ ОВДЕ ПРИЈА!
ПОШТО ЈЕ ОВО ЗАТВОР, НЕ МОГУ ДА СЕ ПОЖАЛИМ!

АЛИ, ОВО МОЖДА НЕЋЕ ПОТРАЈАТИ! НЕ ЗАБОРАВИТЕ ДА СВИ МИСЛЕ ДА СТЕ МРТВИ!
УМОРИЛИ СТЕ СЕ ОД ИГРЕ МАЧКЕ И МИША?

ЗНАО САМ! КАД ЋЕТЕ МЕ УБИТИ?
МИ БИСМО ТО ДА ИЗБЕГНЕМО!

МАЛОВЕНТИ, ОТКАД СТЕ МЕ НАШЛИ ПОВРЕЂЕНОГ НА ОНОЈ ПЛАНИНИ, ВРЛО СТЕ ФЕР ПРЕМА МЕНИ! ЗАШТО?
РЕЋИ ЋУ ВАМ НАЈЗАД! ТО ЈЕ ЗБОГ МИТАНИЈЕ!

ОБРАТИТЕ СЕ НАРОДУ! РЕЦИТЕ МУ ДА СТЕ УЗ НАС!
РАДИЈЕ ЋУ УМРЕТИ!

ЗАВЕЛИ СТЕ ТИРАНИЈУ И ТАКОЋЕ УВЕК БИТИ!

ВИ ОЧИГЛЕДНО НЕ МИСЛИТЕ НА СВОЈУ ЖЕНУ И СИНА!
НА СРЕЋУ, ОНИ СУ НА СИГУРНОМ!

ИМАМ ЗАДОВОЉСТВО ДА ВАС ОБАВЕСТИМ ДА ГРЕШИТЕ!
АКО ИМ НЕШТО ФАЛИ, ЈА ЋУ...

НИШТА ВИ НЕЋЕТЕ ЈЕР НЕ МОЖЕТЕ!
ЗНАМ ДА ЛАЖЕТЕ! ГУБИТЕ СЕ ОДАВДЕ, ДА ВАС НЕ ГЛЕДАМ!

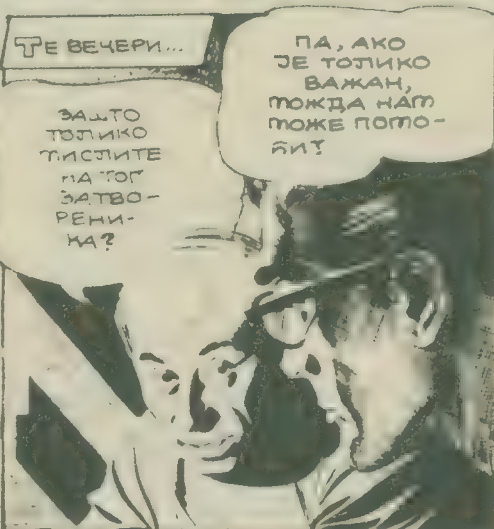
ТЕ ВЕЧЕРИ...
ЗАШТО ТОЛИКО МИСЛИТЕ НА ТОГ ЗАТВОРЕНИКА?
ПА, АКО ЈЕ ТОЛИКО ВАЖАН, МОЖДА НАМ МОЖЕ ПОМОЋИ!

МОЖЕМО ЛИ НЕКАКО ДА МУ УРУЧИМО ПОРУКУ?
НЕ ЗНАМ КАКО! ЈА ПОСЛУЖАВНИК ПРЕДАЈЕМ ЊЕГОВОМ ЧУВАРУ, А ОН СВЕ ПРЕКОНТРОЛИШЕ!

СЕТИО САМ СЕ! ТРЧИ У КУХИЊУ И ДОНЕСИ ТРИ ПОГАЧИЦЕ И СУВО ГРОЖЂЕ!
ПОГАЧИЦЕ? СУВО ГРОЖЂЕ? ЈЕ ЛИ ВАМ ДОБРО, КИРБИ?

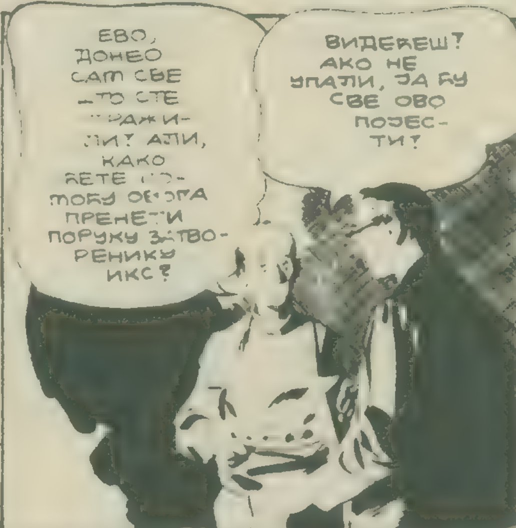
ЕВО, ДОНЕО САМ СВЕ ШТО СТЕ ТРАЖИЛИ! АЛИ, КАКО ЋЕТЕ ПОМОЋУ ОВОГА ПРЕНЕТИ ПОРУКУ ЗАТВОРЕНИКУ ИКС?
ВИДЕЋЕШ! АКО НЕ УПАЛИ, ЈА ЋУ СВЕ ОВО ПОЈЕСТИ!

ШТА ТО САД РАДИТЕ?
УТИСКУЈЕМ СУВО ГРОЖЂЕ У ПОГАЧИЦЕ!

ЧУДНОГ ЛИ УКРАСА!
ОВО ЈЕ МОРЗЕОВА АЗБУКА И ЗНАЧИ **КО СТЕ... ...ВИ!**

ОДЕ ПОСЛУЖАВНИК С КИРБИЈЕВИМ ПОГАЧИЦАМА... САМО ДА ЗАТВОРЕНИК ИКС ПРОТУМАЧИ ПОРУКУ...

УОПШТЕ МИ СЕ НЕ ЈЕДЕ... АЛИ, МОРАМ... ДА БИХ САЧУВАО СНАГУ...

ШТА? НЕРВИ СУ ТИ ОЧИГЛЕДНО ПОПУСТИЛИ... ЗАКЛЕО БИХ СЕ ДА СУ ГРОЖЂИЦЕ РАСПОРЕЂЕНЕ ПО МОРЗЕОВОЈ АЗБУЦИ...

НЕ.. НЕ ПРИВИЂА ТИ СЕ... НА ПОГАЧИЦАМА СТОЈИ КО СТЕ ВИ?

ХМ... КАКО ДА ОДГОВОРИМ?
НЕ МОГУ НА ИСТИ НАЧИН ЈЕР ЧУВАРИ ПОЈЕДУ СВЕ ШТО ОСТАВИМ!

СЕТИО САМ СЕ... МОЈ ОДГОВОР ЋЕ БИТИ НА ПУТЕРУ...

СВИ ЗНАЈУ КАКО ИЗГЛЕДА МОЈ ПЕЧАТ... ИМАМ ГА НА ПРСТЕНУ..

ТРЕБА САМО ДА ГА УТИСНЕМ У ПУТЕР...

ИЗГЛЕДА ДА ВАМ ЈЕ ЈЕЛО ПРИЈАЛО! ОВОГ ПУТА НИСТЕ МНОГО ОСТАВИЛИ!
ПРИЈАЛО МИ ЈЕ ВИШЕ НЕГО ИКАД!

ЕВО ИСПРАЖЊЕНОГ ПОСЛУЖАВНИКА!
ДА ВИДИМО ДА ЛИ СМО ДОБИЛИ НЕКАКАВ ОДГОВОР!

ХЕЈ! НЕ ЧУДИ МЕ ШТО ГА ТАКО БРИЖНО ЧУВАЈУ! ПОГЛЕДАЈ ОТИСАК У ПУТЕРУ!
ПЕЧАТ ПРИНЦА ФРЕДЕРИКА!

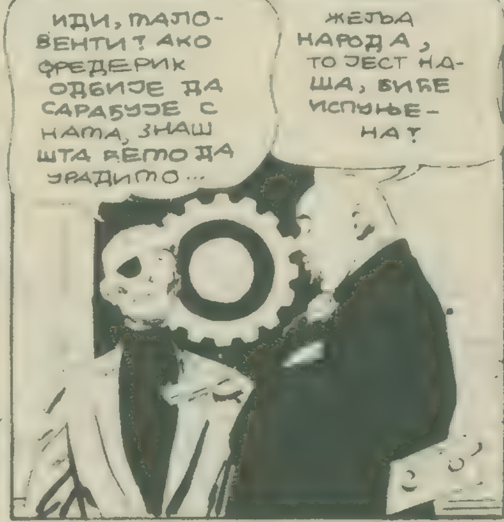
ИДИ, МАЛОВЕНТИ! АКО ФРЕДЕРИК ОДБИЈЕ ДА САРАЂУЈЕ С НАМА, ЗНАШ ШТА ЋЕМО ДА УРАДИМО...
ЖЕЉА НАРОДА, ТО ЈЕСТ НАША, БИЋЕ ИСПУЊЕНА!

НЕМА СУМЊЕ, ПОРУЧНИЧЕ! ЗАТВОРЕНИК ИКС ЈЕ ПРИНЦ ФРЕДЕРИК, ГЛАВОМ И БРАДОМ!
МОРАМ ДА ОБАВЕСТИМ СВОЈЕ ЉУДЕ!

ФРЕДЕРИК ЈЕ ЖИВ!
ДРЖЕ ГА У ЗАТКУ!
СВИ НА ОРУЖЈЕ!

АКО ЈЕ ПРИНЦ ЗАИСТА ЖИВ, МОЖЕМО ДА РАЧУНАМО НА ПОМОЋ МНОГИХ У МИТАНИЈИ!
КАКАВ ЈЕ НАШ ДАЉИ ПЛАН, КИРБИ?
ДВЕ СТВАРИ СУ БИТНЕ...

ПРВО МОРАМО ДА ИЗБАВИМО ПРИНЦА ИЗ ЋЕЛИЈЕ, А ОНДА ЊЕГА И МАЈКЛА ДА ИЗВЕДЕМО ИЗ ЗАМКА!
КАКО ЋЕМО ТО ДА ИЗВЕДЕМО?

БЕЗ БРИГЕ! ИМАМ ИДЕЈУ!

ПОРУЧНИЧЕ, МОЖЕТЕ ЛИ ДА ОБАВЕСТИТЕ ПРИЈАТЕЉЕ ДА НОЋАС КРЕНУ НА ЗАМАК!
КАКО ДА НЕ! ЈА ЋУ ОСТАТИ ОВДЕ И ДАТИ СВЕ ОД СЕБЕ!

ДЕЗМОНДЕ, НАС ДВОЈИЦА ЋЕМО ДА СЕ ПОЗАБАВИМО ЗАТВОРСКИМ СТРАЖАРИМА!
ИДЕМ ЧАСКОМ ДО КУХИЊЕ ПО ЈЕДНУ СТВАРЧИЦУ!

ЕНО СТРАЖАРА! ЈЕСИ ЛИ СПРЕМАН?
ЈЕСАМ, КИРБИ! НА НЕБУ НАШЕГ НЕПРИЈАТЕЉА ПОЈАВИЋЕ СЕ НОВЕ ЗВЕЗДЕ!

ХЕЈ, ЧУВАРУ! МНОГО ТИ ЗАУДАРА ОВДЕ!
ТИ ЋЕШ ДА МИ КАЖЕШ?

ГУБИ СЕ ОДАВДЕ, ПРОСТАЧИНО, ДОК ТИ НИСАМ ПРОСВИРАО...

СЈАЈНО, ДЕЗМОНДЕ!
ЈАСАН СЛУЧАЈ САМООДБРАНЕ!

КУДА ЋЕМО С ЊИМ?
У ПРВУ ПРАЗНУ ЋЕЛИЈУ! А ЊЕГОВУ УНИФОРМУ ЋУ ЈА ДА ОБУЧЕМ!

КАКО МИ СТОЈИ?
ВИШЕ МИ СЕ СВИЂАТЕ У СЕЉАЧКОМ ОДЕЛУ.

МАЛОВЕНТИ, ЗАТВОРЕНИК ИКС НАМ НИШТА НЕ ЈАВЉА! ЗНАШ ШТА ТРЕБА ДА ЧИНИШ?
НАРАВНО! ИДЕМ ИЗ ОВИХ СТОПА К ЊЕМУ!

ВЕЗАО САМ ГА КО ПАКЕТ!
ШТА ЋЕМО САД?
ОСТАНИ ТУ, ДЕЗМОНДЕ! НЕКО ДОЛАЗИ!

СТРАЖАРУ, ОТВОРИ ТА ВРАТА! ХОЋУ ДА РАЗГОВАРАМ СА ЗАТВОРЕНИКОМ ИКС!
РАЗУМЕМ, МАЛОВЕНТИ!

ОСТАНИ КРАЈ МЕНЕ! ИМАМ ОВДЕ ДА ОБАВИМ ЈЕДАН ЗВАНИЧАН ЗАДАТАК!

БРЗО СИ СЕ ВРАТИО, МАЛОВЕНТИ!
ЧЕКАО САМ ТИ ДА ИМАШ МАЛО ВРЕМЕНА ЗА РАЗМИШЉАЊЕ!

ЈЕСИ ЛИ ОДЛУЧИО ДА НАМ СЕ ПРИКЛОНИШ?
НИКАДА!

ОНДА ЋЕШ УМРЕТИ!

УБИЈАМ ТЕ У ИМЕ НАРОДА МАГАНИЈЕ!
ТИ МЕ УБИЈАШ, А НЕ НАРОД!

ИЗВИНИТЕ!
ЈЕДАН...

...ДВА...

...ТРИ!

СРУШИО СЕ КО ВРЕЋА!
НЕ ЗНАМ ШТА ОВО ЗНАЧИ, АЛИ ВАМ ЗАХВАЉУЈЕМ!

ЈА САМ РИП КИРБИ, ПРИЈАТЕЉ ВАШИХ ПРИЈАТЕЉА! СПРЕМИТЕ СЕ ЗА ПОЛАЗАК!
ХВАЛА ВАМ, КИРБИ!

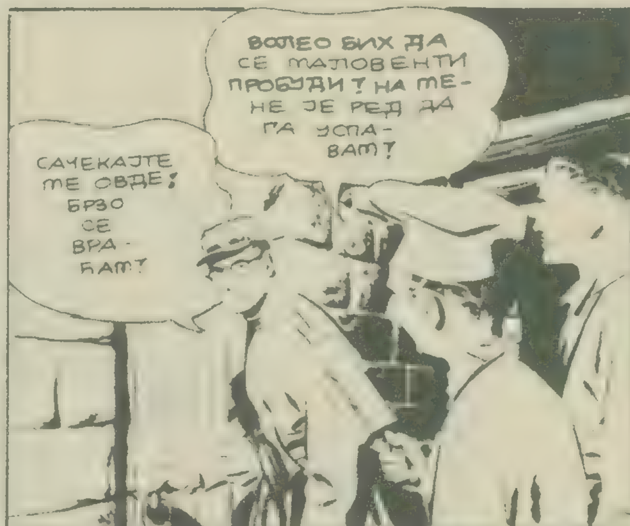
САЧЕКАЈТЕ МЕ ОВДЕ! БРЗО СЕ ВРАЋАМ!
ВОЛЕО БИХ ДА СЕ МАЛОВЕНТИ ПРОБУДИ! НА МЕНЕ ЈЕ РЕД ДА ГА УСПАВАМ!

ДОШАО САМ ДА ОДНЕСЕМ ВАШЕ СТВАРИ НА ПРАЊЕ!
НАЈЗАД СТЕ СЕ СЕТИЛИ!

ДЕЗМОНДУ СЕ ОВА ОДЕЋА СИГУРНО НЕЋЕ СВИЂАТИ, АЛИ ТО ЈЕ ЈЕДИНИ НАЧИН ДА ИЗБАВИМО МАЈКЛА...

ОСЕЋАМ СЕ ГЛУПО ОБУЧЕН К'О ДАДИЉА!
НИКОГ НА ВИДИКУ! КРЕЋИ, ДЕЗМОНДЕ!

ДОШЛА САМ ДА ВОДИМ МАЈКЛА У ШЕТЊУ!
ПРЕКИДАМО С ТИМ ГЛУПОСТИМА! ОДЛАЗИТЕ!

КО МУ ЈЕ КРИВ ШТО ЈЕ ПОТЧЕНИО МОЈЕ МОЋИ ВИДЕВШИ МЕ У ОВИМ ХАЉИНАМА!

УСПЕЛИ СМО ДА ИЗИЂЕМО, МАЈКЛ! УСКОРО ЋЕМО БИТИ МЕЂУ ПРИЈАТЕЉИМА!

ДЕЗМОНД ЈЕ СИГУРНО ВЕЋ МЕЂУ ПРИЈАТЕЉИМА! ИДЕМО И МИ ДА МУ СЕ ПРИДРУЖИМО!
КАКО ВИ КАЖЕТЕ!

ШТА ЈЕ С ТИМ МАЛОВЕНТИЈЕМ? МОРАЋУ И ЈА ДОЛЕ У ЗАТВОР!

САМО КАД САМ СЕ ОСЛОБОДИО ОНИХ ЖЕНСКИХ ХАЉИНА! АЛИ, ГДЕ СУ ТИ ПРИЈАТЕЉИ? СХВАТИО САМ ДА ЋЕ НАС ОВДЕ ЧЕКАТИ!

ХЕЈ! ВИ К'О ДА СТЕ ИЗ ЗЕМЉЕ ИЗРОНИЛИ!

ИМАМ ЧАСТ ДА ВАМ ПРЕДСТАВИМ МАЛОГ МАЈКЛА!
ОВО ЈЕ ВЕЛИКИ ДАН ЗА НАС, ДЕЗМОНДЕ!
ДАЈТЕ ГА МЕНИ!

ЧИМ ПАДНЕ МРАК, ПРИНЦ И КИРБИ ЋЕ ПОКУШАТИ ДА ПРЕСКОЧЕ ЗИДИНЕ ЗАМКА!
МИ ЋЕМО СТУПИТИ У АКЦИЈУ!

А У ЗАМКУ...
ОХ, ОН! ЗАПОВЕДНИК ЗАМКА ЈЕ КРЕНУО У ОБИЛАЗАК ЋЕЛИЈА?

ДОВОЉНО ЈЕ МРАЧНО ПА МОЖЕМО ДА ПОКУШАМО ДА ПРЕЂЕМО ЗИДИНЕ!
ВИ ВОДИТЕ, КИРБИ!

ГЛУПАНЕ! НЕСПОСОБЊАКОВИЋУ! АЛАРМИРАЈ!

У КЛОПЦИ СМО!

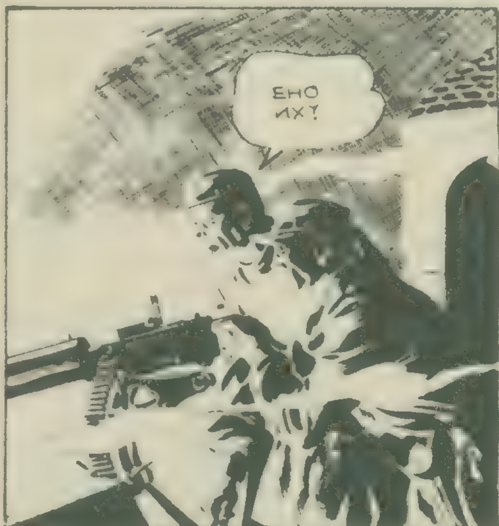
ЕНО ИХ!

ИСТОГ ТРЕНУТКА ОДЈЕКНУШЕ ПУЦЊИ...

ГИСКИ!
БРЗО ОВАМО!

ГАДНО БИ БИЛО ДА НИСТЕ ВИ НАИШЛИ! ШТА ЋЕМО САД?
САКРИЋЕТЕ СЕ! НА МОЈ ЗНАК ЋЕТЕ НАСТАВИТИ ДА БЕЖИТЕ!

СРЕЋНО, ПРИНЧЕ!

ПОЂИТЕ ЗА МНОМ! ЗНАМ ГДЕ СЕ КРИЈУ ЗАТВОРЕНИЦИ! ИМАЋЕТЕ ЧАСТ ДА ИХ ЛИЧНО УХВАТИТЕ!
НАЈЗАД ЈЕДАН СПОСОБАН ЧОВЕК У ОВОМ ЗАМКУ!

Бук су се Кирби и принц Фредерик притајили у свом привременом склоништу...

... Војници су претраживали сваки кутак замка...

Видео сам кад су projурили овуда!
Сјајни сте, Риски! Заслужили сте унапређење!

Само напред! Сигуран сам да су ненаоружани!
У том случају, ја идем први!

Мора да се крију у складишту муниције! Пацови су упали у клопку!
Убите и похватајте их!
ОПАСНОСТ НЕ УЛАЗИ

Изненада, у Рискијевој руци је засијао нож...
СПЛОЗИВ
ЕКСП
БАРУТ
БАРУТ

Нема никог, Риски! Шта ово значи?
Хеј! Угасите ту цигарету!
ЕКСПЛОЗИВ

Ви, наравно, знате какву занимљиву комбинацију чине цигарета и барут!

По вашим лицима видим да сте најзад схватили зашто сам вас довео овамо!
Риски, не! Угасите ту цигарету!
ЕКСПЛ
БАРУТ

БАРУТ
БАРУТ
За добро митаније!

У следећем тренутку...

ДА ЛИ ЈЕ НЕКО ПРЕЖИВЕО?
ХЕЈ! ЗАМАК ЈЕ ОДЛЕТЕО У ВАЗДУХ!

ОХ! КИРБИ И ПРИНЦ ФРЕДЕРИК...
ЈУРИШ!

И ОСЛОБОДИОЦИ ЈУРНУШЕ КА РАЗРУШЕНОМ ЗАМКУ...

ЧУЈЕТЕ ЛИ ТАЈ РАТНИ ПОКЛИЧ? ТО ЈЕ МОЈА СТАРА ГАРДА!
ПОЂИМО ИМ У СУСРЕТ!

ГЛЕДАЈТЕ!
ПРИНЦ ФРЕДЕРИК ЈЕ ЖИВ!

ИЗ СТОТИНЕ ГРЛА ОДЈЕКИВАО ЈЕ РАДОСТАН ПОКЛИЧ...

НАРОДЕ МИТАНИЈЕ, ОПЕТ СТЕ СЛОБОДНИ! ОБЕЋАВАМ ВАМ ИЗБОРЕ НА КОЈИМА ЋЕТЕ ИЗАБРАТИ СВОЈЕ ВОЂЕ!

МИТАНИЈА ЈЕ РАДОСНО ПРИМИЛА ВЕСТ ДА ЈЕ ПРИНЦ ФРЕДЕРИК ЖИВ...
СВИ СУ НА НОГАМА...
... И СВИ СЕ ВЕСЕЛЕ...
САМО ШИРЛИ НЕСТРПЉИВО ИШЧЕКУЈЕ...

СИНЕ, ПРИЖЕЉКИВАО САМ ОВАЈ ДАН! КАД БИ И ТВОЈА МАЈКА БИЛА С НАМА!
КОЈА ВАС ЧЕКАЈУ! УСКОРО ЋЕТЕ ЈОЈ СЕ ПРИДРУЖИТИ!

ИЗГЛАНЦАЈ ИХ ЈОШ ЈЕДНОМ! СТИЖЕ ПРИНЦ ФРЕДЕРИК!
АЛИ, ИЗГЛАНЦАО САМ ТА ВРАТА ВЕЋ ТРИ ПУТА!

ЕЛИ, ЧИНИ МИ СЕ ДА САЊАМ!
СВИ СМО УЗБУЂЕНИ, ШИРЛИ!

ШИРЛИ, СТИГЛИ СУ!

ФРЕДЕРИК ТЕК ШТО ЈЕ ИЗИШАО ИЗ КОЛА, А ШИРЛИ СЕ ВЕЋ СТВОРИЛА КРАЈ ЊЕГА...

ШИРЛИ! ДРАГА...
ЈОШ НЕКО БИ ДА ВАМ СЕ ПРИДРУЖИ!

КИРБИ, НИКАДА НЕЋЕМО МОЋИ ДА ВАМ СЕ ОДУЖИМО!
БИЛО МИ ЈЕ ЗАДОВОЉСТВО!
НЕДОСТАЈАЋЕТЕ МАЈКЛУ!

ЗБОГОМ, МАЈКЛ! ИМАЛИ СМО УЗБУДЉИВИХ ТРЕНУТАКА!
НИЈЕ ЗАБОРАВИО ДА ТЕ ПОВУЧЕ ЗА НОС!

ХЕЈ! СВЕ СЕ ДОБРО ЗАВРШИЛО, А НАС ДВОЈИЦА СМО К'О ПОКИСЛИ!
ЕХ! КАД ЋЕМО ОПЕТ ВИДЕТИ МАЈКЛА?

КАО ДА СЕ НИШТА НИЈЕ ДОГОДИЛО!
ОПЕТ КОД КУЋЕ!

МИСЛИО САМ ДА СИ ВРАТИО МЕДУ МАЈКЛУ!
ОСТАВИО САМ ГА ЗА УСПОМЕНУ НА ЊЕГА!

МАЛО КАСНИЈЕ У КИРБИЈЕВОЈ СОБИ ТРОФЕЈА...
ДЕЗМОНДЕ, НАШАО СИ МУ ПРАВО МЕСТО!
КРАЈ

АРТУР, НЕСТАШНИ ДУХ: СПАСИЛАЦ ЖЕТВЕ

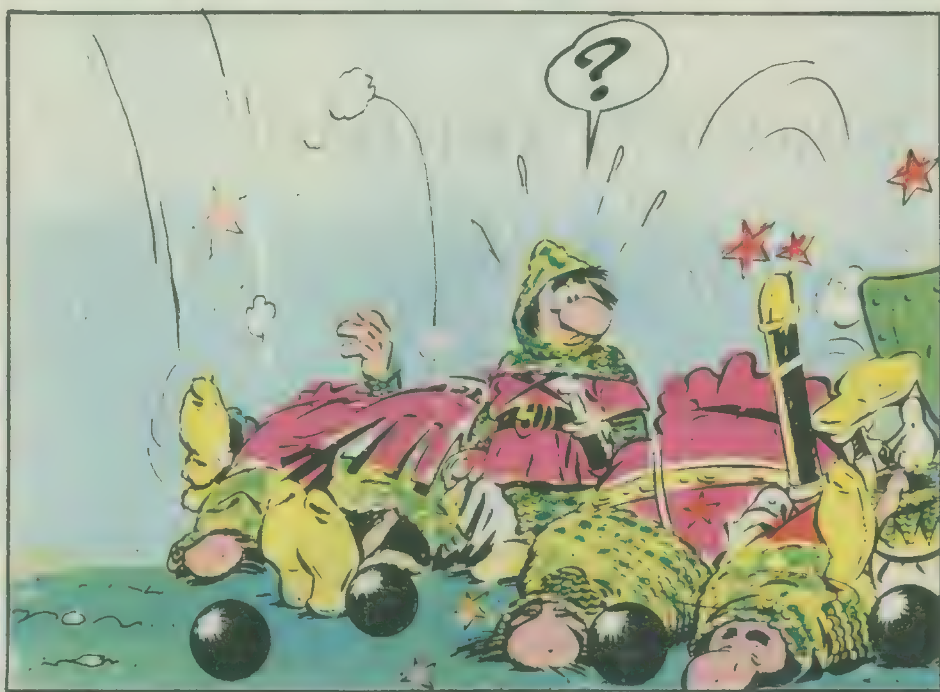

D'BOYS У АКЦИЈИ

ОД ЗЕЗАЊА ДО МУВАЊА

На њих нико није рачунао па су први албум „Ајд се зезамо" продали у готово 50.000 примерака. Сада је занимљиво видети шта ће урадити са плочом „Мување" која је све само не „обична плоча".

У аналима београдске сцене таквих група је врло мало. D'Boys је необичан и оригиналан састав. Последњи, заправо, који је ни из чега, искључиво кроз честе свирке, на сваком месту и без икаквих услова унапред постављених, задобио круг публике и директно улетео међу важније чиниоце домаће сцене у првој половини осамдесетих.

У почетку се веровало да ће све бити кратког даха и у стилу њиховог слогана (и назива прве плоче) „Ајд се зезамо". Вишеструко надарени момци, аутентични креативци успели су да изгурају своју ствар до поштовања. Деби албум су направили у Сплиту уз помоћ продуцента и аранжера Јапе и то је угледном музичару највећи комерцијални погодак. Песме као „Ми смо D'Boys" и „Црне очи, плава љубав" биле су радо слушане и донеле београдском тандему значајну популарност.

Пеђа и Мишко или D'Boys за нову плочу потражили су сарадннике у Београду. Продукцију је преузео Оливер Мандић и „Мување" је албум који одаје нову фазу D'Boysa. Осам нових песама од којих две знамо из других верзија („Има дана" и „Лепе жене") дају повода да се замислимо по питању: није ли „Мување" кандидат за једну од плоча 1984? Са пет класичних хитова, одличном продукцијом и правом атмосфером то је образац како се прави плоча чија је основна намера да се слуша!

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ЈУГОСЛОВЕНКА

музика и текст: Предраг Јовановић
изводе: D'Boys

Аха
Лутам градом, мркли је мрак
нема светла, нема никога
Мислим на тебе
Причам о теби
Југословенка
Аха, аха
Ти си тако, тако лепа
тако љупка и весела
Интелигентна и препотентна
ти си права
Југословенка

Има само шеснаест лета
Тако млада, а већ све зна
Види само како се носи
Има плави прамен у коси
Аха, аха

Југословенка љупка око пупка
Југословенка љупка око пупка

MTV

изненађења

Амерички љубитељи рок музике добили су у сваком случају незамењиву забаву покретањем кабловске ТВ мреже MTV. Овај нон-стоп програм својим гледаоцима нуди најатрактивније видео спотове, снимке концерата, интервјуе са звездама, изборе најуспелијих спотова... У много чему MTV је за данашње америчке клинце оно што је за остали део света још увек радио-програм. Један од најгледанијих програма MTV-а је „Гостујући видео-џокеј" када се у улози најављивача нумера појављују најистакнутија имена светске рок сцене. У улози видео-џокеја на фотографијама видите Адама Анта, Џона Кугара, Хола и Оутса и Сајмона Ле Бон и Ника Роудса из Duran Duran.

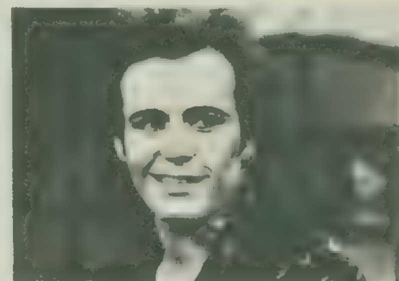

НОВЕ НАГРАДЕ ЗА МАЈКЛА

Мајкл Џексон никада да се одмори од свог омиљеног спорта – скупљања трофеја. Он је „први уметник у САД који је истовремено добио златно и платинасто одличје за музички видео програм". „Прављење Мајкл Џексоновог Thrillera" најтраженија је видео касета у Америци.

РОК ДАТУМ

18. мај 1949.

У Лондону рођен Рик Уејкмен (Rick Wakeman). После завршене Краљевске музичке академије започиње каријеру сешн музичара. У свет рок-музике укључује се крајем шездесетих као клавијатуриста групе Строубс (Strawbs). Славу стиче преласком у најбољу поставу састава Јес (Yes). Упоредо започиње и соло-каријеру и средином седамдесетих важи за водећег соло-инструменталисту рок-сцене. Одвојио се од групе па се опет вратио, па опет одвојио. Сада је бизнисмен који понекад снима плоче.

РОК

споменар

Квартет на слици звао се Thin Lizzy. У ствари, била је ово само једна од постава које је предводио харизматични мелез, басиста и певач Фил Лајнот кога је све време постојања састава пратио бубњар Брајан Доуни. На местима гитариста смењивале су се

кроз дугу и успешну каријеру Thin Lizzy величине попут Ерика Бела (видели смо га недавно у бенду Бо Дидлија) Брајана Роберт сона (касније Motorhead), Герија Мура (сада велика самостална фирма), Скота Горама (најдуже се задржао у саставу) и Џона Сајкса (тренутно у Whitesnake).

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ

„Волим ону врсту поп-музике која је данас ту, сутра је нема, а за десет година је поново чујеш и помислиш – како је фантастична!"

Роџер Далтри (екс – The Who)

● РОК интервју ● РОК интервју ● РОК интервју ● РОК интер

ТОМАС ДОЛБИ (TOMAS DOLBY)

Нова ера у поп музици дала је прилику ексцентричним генијалцима окренутим електроници да избију у први план. Један од сигурно највећих и најексцентричнијих генијалаца данашње рок сцене зове се Томас Долби (Thomas Dolby) чији се најновији хит „Hyperactive" не скида са радија, а видео-спот те песме, са ТВ програма. Па, што би рекао доктор из тог фантастичног спота: Реци нам нешто о свом детињству, Томасе?

– Мој отац, Мартин Робинсон је био професор на универзитету у Оксфорду. Мислим да он више зна о етрурској поезији него било ко други у свету. Он је сјајан, мање-више он стално живи у трећем веку пре нове ере. Потпуно је одсутан. Раније, кад је био на Оксфорду имао је обичај да оде бициклом на предавања, врати се аутобусом и онда дигне панику по кући јер му је неко, као, украо бицикл. Он је прави расејани професор..."

Фото: Бранислав Рачић

● На новом албуму има доста романтичних делова?

– Да, у сваком случају више него на претходном. То је у ствари плоча за „касне сате" са очигледним изузетком песме „Hyperactive". Као тинејџер доста сам слушао ту врсту музике „за љубљење", све од Џеј Џеј Кејла до Ван Морисона. Мислим да су људи престали да праве такве плоче, зато је „Flat Earth" мој допринос у осамдесетим континуитету плоча „за љубакање".

● Шта мислиш о новом споту Queen „Radio Ga Ga"?

– У том споту коришћени су материјали из давног и помало заборављеног филма Фрица Ланга „Метрополис". Ако чланове Queen или режисера спота питате зашто су то урадили, они ће вероватно тврдити да су желели данашњим клинцима да пренесу осећање које су они имали гледајући тај филм и да су на известан начин желели да дају почаст Фрицу Лангу. Али истина је да ће стотине хиљада обожавалаца Queen-а широм света који нису никада чули за „Метрополис" помислити: „Ох, како су сјајни и маштовити. Како су само смислили тако дивну позадину за свој нови видео". Такву врсту преваре сматрам заиста узнемирујућом.

Алфа џет – Француска.

Нортроп F-20 тајгершарк – САД.

F-16 џенерал дајнамикс – САД.

Мираж 2000 – Француска.

И ТО ЈЕ ТРГОВИНА

У КОМАДУ И НА ПАРЧЕ

НАЈМОДЕРНИЈИ РАТНИ АВИОНИ ПРОДАЈУ СЕ ЗА СУМУ ОД КОЈЕ БОЛИ ГЛАВА. КО НЕМА НОВАЦ НУДИ У ЗАМЕНУ РАЗНУ РОБУ: ЦИПЕЛЕ, КАУЧУК ИЛИ СУВО ГРОЖЂЕ.

Иако у нуклеарни и уопште трећи светски рат нико разуман не верује, ниједна земља не одриче се наоружања. Напротив. Једне, срећом мали број, оружјем прете, друге њиме чувају слободу и независност. Велике силе поседују читав арсенал ракета са нуклеарном бојевом главом, остале државе ослањају се искључиво на класично оружје. У оба случаја средства која се издвајају велика су.

Нарочито је скупо ваздухопловство без којег готово нема армије у свету. Окосницу чине ловци. Чак и лилипутанске државе, емирати у Персијском заливу настоје да их имају. Модела је много, а произвођача мало – Сједињене Америчке Државе, Француска, Совјетски Савез, Велика Британија...

Данас се и најмодернији суперсонични борбени авион који испод крила носи више врста ракета може купити као обична роба. Потребно је само имати много новца и уживати наклоност владе земље-произвођача. Прво без другог иде, али се тада може купити једино „бајат" модел. У најбољој ситуацији су земље попут наше због великог угледа у свету. Али, новац... Само један ловац, амерички „груман F-14 томкат" стаје око 400 милијарди старих динара! Нисмо погрешили – износ је тачан. А колико је таквих авиона потребно да се формира неколико ескадрила!

Као у средњем веку

Заблуда је веровање да мале земље мољакају за ратне авионе. Обрнуто: ратна летелица је производ као сваки други од чије продаје зависи плата на стотине хиљада запослених у авио-индустрији и зато је права вештина наћи купца.

Списак модела који се нуде дугачак је и на њему се налазе ратни авиони различитог борбеног дејства. Једино је искључена јевтиноћа: нема иоле бољег ловца без 60 милијарди старих динара! Толико, на пример, стаје старији „алфа џет" познате француске фирме „Дасо-Брега" или „мираж 5" истог произвођача који лети чак брзином од 2 маха!

Ипак, не треба бити наиван па веровати да је куповина и продаја ратних авиона једноставна ствар. Разлог су политички односи. Совјети не продају своје најсавршеније ловце Американцима, нити ови нуде њима сопствену ваздухопловну технику. Исти су односи између земаља Истока и Запада. Док се производња ратних авиона у Совјетском Савезу обавља искључиво у оквиру војне индустрије у западним земљама тим се послом баве концерни. Али они не могу да продају ниједну ратну летелицу без одобрења владе. Тако се купопродајни уговор који склапају продавац и купац у ствари своди на договор између две државе.

Неписано је правило да Совјетски Савез продаје ратне авионе претежно земљама Варшавског уговора, а произвођачи из западних земаља државама са капиталистичким уређењем. Одступања има, нарочито на Западу. При том се води рачуна да ловци продајом једној земљи не

АМХ – производ Италије и Бразила.

доспеју у руке друге, непријатељске: препродаја је раширена појава! Да би се заштитила од таквог „изненађења" влада државе-произвођача не допушта продају резервних делова. А без њих, зна се – и најблиставији ловац је мртав капитал. Управо то доживео је Иран у рату са Ираком.

За формирање само једне ескадриле ловаца потребан је огроман новац. Мале и сиромашне земље тешко могу да га одвоје и уместо њега нуде у замену оно што имају. Тако се неки модели совјетских „мигова", француских „миража" или амерички „нортроп F-5" могу купити за банане, каучук или нафту. Неки продавци прихватају и ципеле, чак и суво грожђе! Размена добара као у прадавна времена!

Ловац за 300 милијарди

Ривалство између произвођача ратних авиона је велико. Пошто се ради о изузетно скупој роби, ловци се продају и на „парче"! Купац може да узме само труп, крила и системе, а стајни трап и реп да произведе сам. Продаје се и лиценца, у целини или непотпуна. Холандија, Белгија, Данска и Норвешка купиле су од Американаца лиценцу тренутно веома траженог ловца F-16 и започеле заједничку производњу. Њиме ће опремити своју армију, али их и продавати другим земљама. Зарада се дели.

Јапану се свиђа ловац F-15, такође амерички, али је купио лиценцу за само 65 одсто делова авиона. И то је могуће!

На тржишту ратних авиона, сматра се, најјевтинији је Совјетски Савез. Иако је тешко сазнати по којој цени продаје ловце, верује се да сума не премашује 12 милијарди старих динара за „миг 17" или „миг 20". Но, ти су времешни модели у поређењу са данашњим „мигом 27" или „јаком 28" готово играчке. Немају радарски систем и значајно наоружање.

Изузимајући земље источног блока, за совјетске ратне авионе највише је везана Индија. Она поседује лиценцу за производњу „мига 23БН" и „мига 23МФ", а недавно је почела да склапа и супермодеран „миг 27". Поред совјетских, Индија је купац и изванредног француског ловца „мираж 2000". Наручила је 40 примерака, а само један стаје више од 300 милијарди старих динара!

На тржишту се појављује и Кина. Из некадашњих пријатељских односа са Совјетским Савезом остала јој је лиценца за производњу „мига 19СФ" и „мига 21Ф". Ова најмногољуднија земља на свету је у својим производним халама прерадила и дорадила те моделе и сада их под називом F-6 и F-7 продаје Пакистану, Ираку и Египту, земљама с којима Совјетски Савез није у баш срдачним односима. Иако стаје око 36 милијарди старих динара, кинески F-7 знатно је јевтинији од совјетског „мига 21Ф" иако је у питању готово истоветан авион.

Најбоље – себи

На списку ловачких авиона који се сматрају стандардним мада су последња реч технике налазе се амерички F-15, F-16, F-18, F-20, „нортроп F-5", француски „мираж F-1" (цена 130 милијарди старих динара), „мираж 2000"... Овај последњи са уграђеним радаром који у лету хвата предмете на растојању и до 100 километара наручила је чак и арапска државица Абу Даби. Наравно, неколико примерака!

Баснословно стаје и „мираж III NG". Продаје се за око 120 милијарди старих динара. Отприлике толико треба платити и за амерички „F-20А тајгершарк". Још је скупљи амерички „F-16 џенерал дајнамикс" – стаје око 180 милијарди старих динара! Италијани и Бразилци склапају и понудиће тржишту до краја 1988. године заједнички производ – ловац АМХ. Очекује се да неће бити јевтинији од 120 милијарди старих динара!

Не треба помињати шта све ти ловци имају: савршену аеродинамику, најсавременију електронику, ракетно наоружање, способност летења по сваком времену, дигитално исписивање података на екрану уместо класичних инструмената са казаљкама.

Ратно ваздухопловство је скупо за сваку државу, али је за средње развијене и сиромашне земље нагли прелазак са једног на други модел ратног авиона још скупљи и понекад готово опустоши армијски буџет.

Најбоље ратне авионе земља-произвођач не продаје. Американци љубоморно чувају „локид С 5А галакси" (експериментишу), „локид SR-71A блекбирд", „F-106B" (понос дигиталне технике), „торнадо RB199" (уступају га савезницима), „F-15C/D игл" (у оквиру НАТО пакта)... Совјетски понос су „сухој СУ-24", „јак-28", „тупољев ТУ-26" и изузетно успео „миг-27".

Миленко Тодоровић

ЦЕНА

Цена једног истог ратног авиона веома је неуједначена и зависи од много чега: земље која га купује, попуста који земља извозник даје надокнађујући разлику концерну из свог буџета, услова куповине, опреме, наоружања и модификације летелице, количине и врсте резервних делова... Разлике су драстичне и износе чак на стотине милиона динара. Понекад су старији модели траженији него нови па су и под забраном извоза. Такав је случај са америчким Ф–4Е (слово иза броја означава варијанту), такозваним „фантомом II". Иако лети већ десетак и више година, влада Сједињених Америчких Држава сагласила се са његовом продајом само неколицини држава. Пример није усамљен. Подаци о цени углавном су војна тајна и до тачног износа сваке појединачне куповине, односно продаје тешко је допрети.

библиотека ДОМ И ШКОЛА

У овој библиотеци намењеној превенствено средњошколској омладини и студентима кас лектира уз наставу књижевности објављују се дела најистакнутијих писаца југословенске и стране књижевности

20% попуст при куповини за готово

ЈУГОСЛОВЕНСКА КЊИЖЕВНОСТ

1 Иван Цанкар **КРАЉ БЕТАЈНОВЕ. СЛУГА ЈЕРНЕЈ И ЊЕГОВО ПРАВО** 60
2 Родољуб Чолаковић **ЗАПИСИ ИЗ НОР-а** 90
3 Радоје Домановић **МРТВО МОРЕ И ДРУГЕ САТИРИЧНЕ ПРИЧЕ** 110
4 Марин Држић **ДУНДО МАРОЈЕ** 80
5 Јован Дучић **ПЕСМЕ** 45
6 Иван Гундулић **ДУБРАВКА** . 70
7 Војислав Илић **ПЕСМЕ** 70
8 Ђура Јакшић **ПЕСМЕ** 75
9 Ђура Јакшић **ПРИПОВЕТКЕ** 100
10 Змај **ПЕСМЕ** 80
11 Вук Караџић **ИЗАБРАНИ СПИСИ** 140
12 Кочић **ОДАБРАНА ДЕЛА** .. 80
13 Ковачић **У РЕГИСТРАТУРИ** 150
14 Иван Горан Ковачић **ЈАМА И ДРУГЕ ПЕСМЕ** 80
15 Крањчевић **ПЕСМЕ** 50
16 Мирослав Крлежа **ПОВРАТАК ФИЛИПА ЛАТИНОВИЋА** 320
17 Десанка Максимовић **ПЕСМЕ** 180
18 Маринковић **РУКЕ** 170
19 Матавуљ **БАКОЊА ФРА БРНЕ** 80
20 Матош **ОДАБРАНА ДЕЛА** . 200
21 Мажуранић **СМРТ СМАИЛ АГЕ ЧЕНГИЋА** 80
22 Назор **ПЕСМЕ** 50
23 Сава Немањић **ЖИВОТ СТЕФАНА НЕМАЊЕ** 50
24 Његош **ЛУЧА МИКРОКОЗМА** 49
25 Доситеј Обрадовић **ЖИВОТ И ПРИКЉУЧЕНИЈА** 80
26 Вељко Петровић **ПЕСМЕ И ПРИПОВЕТКЕ** .. 200
27 Стерија **КОМЕДИЈЕ** 100
28 Прерадовић **ПЕСМЕ** 50
29 Прешерн **ПЕСМЕ** 70
30 Кочо Рацин **БЕЛА ПРАСКОЗОРЈА** 65
31 Радичевић **ПЕСМЕ** 150
32 Борислав Радовић **ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ** 48
33 Ракић **ПЕСМЕ** 130
34 Исидора Секулић **ОДАБРАНА ДЕЛА** 300
35 Скерлић **КЊИЖЕВНЕ КРИТИКЕ** ... 180
36 Добрица Ћосић **КОРЕНИ** . 220
37 Ћопић **ОСМА ОФАНЗИВА** . 220
38 Бора Станковић **КОШТАНА И ДРУГЕ ПРИПОВЕТКЕ** 230
39 Шантић **ПЕСМЕ** 50
40 Шеноа **СЕЉАЧКА БУНА** .. 120
41 Александар Вучо **ПЕТ ПЕТЛИЋА** 130
42 Воранц **САМОНИКЛИ** 90
43 Чедо Вуковић **МРТВО ДУБОКО** 28
44 Ујевић **ПЕСМЕ** 90
45 Жупанчич **ЦИЦИБАН И ДРУГЕ ПЕСМЕ** 50
46 * * * **БУГАРШТИЦЕ** 33
47 * * * **НАРОДНА БАЈАЊА** 160
48 * * * **НАРОДНЕ ПОСЛОВИЦЕ** .. 150
49 * * * **НАРОДНЕ ПРИЧЕ** 80
50 * * * **НАРОДНЕ ЗАГОНЕТКЕ** 49
51 * * * **НАРОДНЕ ПРИЧЕ О ЖИВОТИЊАМА** 120
52 * * * **НАРОДНЕ ЛИРСКЕ ПЕСМЕ** 90
53 * * * **СРПСКЕ НАРОДНЕ БАЈКЕ** 220
54 * * * **ДВОРИ САМОТВОРИ – ТУЖБАЛИЦЕ** 40
55 * * * **ЈУГОСЛОВЕНСКА ЛИРИКА ИЗМЕЂУ ДВА РАТА** 90
56 * * * **ПЕСМЕ НОБ-а** .. 100

СТРАНА КЊИЖЕВНОСТ

57 Аристотел **О ПЕСНИЧКОЈ УМЕТНОСТИ** 180
58 Балзак **ЕВГЕНИЈА ГРАНДЕ** 110
59 Балзак **ШАГРИНСКА КОЖА** 100
60 Блок **ПЕСМЕ** 150
61 Чехов **ИЗАБРАНЕ ПРИЧЕ** .. 70
62 Чехов **ПРОСИДБА И ДРУГЕ ЈЕДНОЧИНКЕ** 70
63 Горки **МАТИ** 300
64 Достојевски **ЗЛОЧИН И КАЗНА I/II** 240
65 Гогољ **ТАРАС БУЉБА** 90
67 Јесењин **ПЕСМЕ** 80
68 Ла Фонтен **БАСНЕ** 70
69 Лорка **ПЕСМЕ** 140
70 Мајаковски **ПЕСМЕ** 170
71 Ман **БУДЕНБРОКОВИ I/II** . 260
72 Мопасан **ПРИЧЕ ИЗ НОРМАНДИЈЕ** .. 80
73 Превер **ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ** 100
74 Петрарка **СОНЕТИ И КАНЦОНЕ** 80
75 Џонатан Свифт **ГУЛИВЕРОВА ПУТОВАЊА** 170
76 Шекспир **ХАМЛЕТ** 90
77 Шекспир **РОМЕО И ЈУЛИЈА** 200
78 * * * **КАЛЕВАЛА (фински народни еп)** 160

Све књиге су штампане ћирилицом у broшираном повезу

библиотека РЕЧ И МИСАО

79 Лоренс **ТАЈНЕ ФЕНИКСА** .. 20
80 Елиот **ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ** .. 20
81 Патрик Вајт **НОЋ ЛУПЕЖА** .. 20
82 Калдерон де ла Барка **ЖИВОТ ЈЕ САН** 20
83 Хименес **ЈА НИСАМ ЈА** 20
84 Дино Буцати **ПРОДАВНИЦА ТАЈНИ** 20
85 Амрита Притам **ТАЈ ЧОВЕК** 20
86 Исмаил Кадаре **ГЕНЕРАЛ МРТВЕ ВОЈСКЕ** . 20
87 Кош **САТИРЕ** 40
88 Миодраг Павловић **ИЗАБРАНЕ ПЕСМЕ** 40
89 Руди Шелиго **ДА ЛИ ДА ТЕ ПОСПЕМ ЛИШЋЕМ** 40
90 Паустовски **НОВЕЛА О ШУМАМА** 40
91 Александар Грин **ПАЦОЛОВАЦ** 40
92 Осип Мандељштам **РАЗГОВОР О ДАНТЕУ** 40
93 Хајтов **ДИВЉЕ ПРИЧЕ** 40
94 Виђапати **ПЕСМЕ О ЉУБАВИ** 40
95 Константин Кавафи **ПЕСМЕ** . 40
96 Апдајк **РАЗУЗДАНИ ЕРОС** . 40
97 Мервин **ВАШКЕ** 40
98 Еуђенио Монтале **ЛЕПТИР ИЗ ДИНАРА** 40
99 Октавио Пас **ЛУКОВИ** 40
100 Нушић **ТАКО ЈЕ ПИСАО БЕН АКИБА** 80
101 Шулц **МАНЕКЕНИ** 80
102 Хандке **ГОЛМАНОВ СТРАХ ОД ПЕНАЛА** 80
103 Сенгор **КУМБА ТАМ СПАВА** 80
104 Сефери **МИТСКА ИСТОРИЈА** 80
105 В. С. Најпол **У СЛОБОДНОЈ ДРЖАВИ** .. 80
106 Виб **ШТА ЈЕ ПИСАЦ ХТЕО ДА КАЖЕ** 80
107 Борхес **КРАТКЕ ПРИЧЕ** ... 100
108 Пушкин **КАПЕТАНОВА КЋИ** . 100
109 Волтер **КАНДИД** 100
110 Фокнер **ДОК ЛЕЖАХ НА САМРТИ** 100
111 Аполинер **ПЕСМЕ** 120
112 Макијавели **ВЛАДАЛАЦ** ... 120
113 Сол Белоу **ЧОВЕК БЕЗ ОСЛОНЦА** 120
114 Иво Андрић **ПРОКЛЕТА АВЛИЈА** 120
115 Маркс–Енгелс **ЧЛАНЦИ ИЗ „НОВИХ РАЈНСКИХ НОВИНА"** ... 120
116 Вознесенски **ЗОВ ЈЕЗЕРА** 150
117 Бокачо **ИЗ „ДЕКАМЕРОНА"** 150
118 Сенека **РАСПРАВА О ГНЕВУ** 150
119 Едгар Алан По **АВАНТУРЕ ГОРДОНА ПИМА** 150
120 Саројан **ЗОВЕМ СЕ АРАМ** . 150
121 Омар Хајјам **РУБАИЈЕ** 150
122 Маламуд **ЦРНО ЈЕ МОЈА ОМИЉЕНА БОЈА** 150
123 Маркс **КРИТИКА ХЕГЕЛА** . 160
124 Десница **ПРОЉЕЋА ИВАНА ГАЛЕБА** 200
125 Меша Селимовић **ДЕРВИШ И СМРТ** 240
126 Маркс–Енгелс **О УМЈЕТНОСТИ** 240
127 Ф. М. Достојевски **ОДАБРАНА ПИСМА** 240
128 Иво Андрић **СВЕСКЕ – ЗНАКОВИ ПОРЕД ПУТА** 300

Све књиге су штампане латиницом у брошираном повезу

ПОСЕБНО ВАМ ПРЕПОРУЧУЈЕМО

129 **Ф. М. Достојевски: ОДАБРАНА ДЕЛА** (у 20 књига)
Формат 14 × 20. Стр. 7.600
Платно. Латиница
Цена 12.000

130 **Ф. М. Достојевски: ОДАБРАНА ДЕЛА** (у 4 књиге)
Формат 14 × 20. Стр. 1.727
Платно. Латиница
Цена 1.480

131 **Перл Бак: САБРАНА ДЕЛА** (у 20 књига)
Формат 13 × 20. Стр. 6.210
Платно. Латиница.
Цена 12.000

132 **Лав Толстој: САБРАНА ДЕЛА** (у 14 књига)
Формат 14 × 19.5. Стр. 7.780
Платно. Ћирилица.
Цена 8.900

133 **J. В. Гете: ОДАБРАНА ДЕЛА** (у 8 књига)
Формат 13 × 20.5. Стр. 4.000.
Платно. Латиница.
Цена 5.600

134 **Штефан Цвајг: ИЗАБРАНА ДЕЛА** (у 8 књига)
Формат 14 × 20. Стр. 3.000.
Платно. Латиница.
Цена 7.000

135 **Жак Превер: ОДАБРАНА ДЕЛА** (у 3 књиге)
Формат 13 × 20. Стр. 900.
Платно. Латиница.
Цена 1.800

136 **М. Ј. Љермонтов: САБРАНА ДЕЛА** (у 3 књиге)
Формат 13 × 20,5. Стр. 1.294.
Платно. Латиница.
Цена 1.200

рад 1949 1984

„РАД" – ИЗДАВАЧКА РАДНА ОРГАНИЗАЦИЈА
11000 БЕОГРАД Моше Пијаде 12 Телефони 422-517 и 404-765

НАРУЏБЕНИЦА – П3/91

Овим неопозиво наручујем (упишите бројеве књига које наручујете)

____

____

____

ЗА ГОТОВО [illegible] **са ПОПУСТОМ од 20%** [illegible] 100 – дин. поштар. плаћа купац
НА ОТПЛАТУ [illegible] књига уз годишњу камату од 18 [illegible] отплатићу у [illegible] месечних рата по пријему књига, рачуна и уплатница с тим што ћу прву рату уплатити поштару приликом пријема. Књиге се могу отплаћивати у највише 10 месечних рата, а најмања рата је 300 – динара.
Купци на отплату оверавају наруџбеницу у организацији где раде, а пензионери уз наруџбеницу достављају претпоследњи чек од пензије.
У случају спора надлежан је Пети општински суд у Београду

____
(Презиме и име)

____
(Занимање) (Број личне карте и место издавања)

____
(Број поште, место и адреса стана)

____
(Радна организација и место где је купац запослен)

______ М. П. ______________________________
(Датум) (Овера о запослењу и потпис овлашћеног лица) (Потпис купца)

ЗАР ТАКО ОТИЋИ!!

У ЛОНДОНУ СЕ ПОЈАВИЛА КЊИГА КОЈА ПРЕДСТАВЉА ЗАНИМЉИВО СВЕДОЧАНСТВО О ТОМЕ КАКО СВЕ УМИРЕМО – НЕВЕРОВАТНИ СЛУЧАЈЕВИ КОЈИ ЋЕ ЛАКОВЕРНЕ СВАКАКО НАВЕСТИ НА РАЗМИШЉАЊЕ О СУДБИНИ.

Читав свет је својевремено запањила прича о Кристини Чабок, спикерки телевизије из Мајамија у Флориди, која се годинама појављивала на екрану, била веома омиљена и, кажу, сасвим нормална особа. Једне јулске вечери 1974, негде на половини Дневника, тада двадесетдеветогодишња Чабокова је хладно и готово неприметно прешла на следећи текст. „Настојећи да делујемо у складу са програмском оријентацијом наше телевизије која се одувек трудила да вам што верније прикаже људе и догађаје, пружамо вам прилику да још једном сазнате и доживите нешто из прве руке – видећете право правцато самоубиство!" Из фиоке је извадила пиштољ и пре него што је ико из студија успео да притрчи и спречи је у њеној намери, испалила је хитац директно себи у главу! Гледаоци су је видели како пада преко стола и програм је прекинут... Издахнула је четрнаест часова касније, не долазећи свести.

Колико је све ово било шок за гледаоце телевизије, толико је, пре неколико година, смрт извесног Хенрија Тејлора запрепастила све оне који су дотичног дана учествовали у погребној поворци на једном лондонском гробљу. Он је, носећи са својим друговима ковчег умрлог колеге, посрнуо и пао. Пошто се све одиграло вртоглавом брзином, нико од присутних ни на који начин није био у могућности да спречи да огромни мртвачки сандук заливен оловом не падне директно на његову главу и моментално га усмрти. Хенри је имао 65 година.

Тромбон убица

У својој књизи „Зар тако отићи" два новинара Питер Бауер и Џонатан Грин сакупили су готово све овакве, досад познате случајеве. Међу њима је и невероватна судбина музичара Карола Мартина из Чикага који је имао ту несрећу да га убије сопствени – дувачки инструмент – тромбон. Догодило се 1930. године. Путовао је аутомобилом на неки концерт и возило се неочекивано покварило. У ствари, пукла му је нека осовина. Нагло заустављање појачало је силу инерције која га је снажно бацила напред – директно на писак инструмента. Пробио му је срце и донео тренутну смрт.

Кристина Чабок: самоубиство пред камерама.

Чини се да понекад, кад дође тај такозвани судњи час, човек једноставно није у могућности да га избегне. О томе, кажу аутори књиге, најбоље сведочи следећи случај: Извесни Вудвор Крикмор кренуо је, 1976, аутомобилом у свој родни град Чикашу у Оклахоми. Кад је већ био надомак родитељске куће, неочекивано је изгубио контролу над воланом и ударио у телефонски стуб покрај пута. Имао је среће да прође без иједне огреботине, али срећа је трајала само неколико минута! Док је загледао своје оштећено возило и о незгоди разговарао са саобраћајцима који су убрзо стигли на лице места, размрдани стуб се срушио, пао директно на њега и усмртио га, пре него што је ико успео и да примети како се руши.

Читајте пажљиво!

Мађионичар Хери Худини, познат и по својој способности да се избави из немогућих ситуација (нешто од тога видите и на фотографији) умро је несрећним случајем, али не за време извођења неке од ових својих тачака које су заиста криле опасност већ од руке једног од својих поклоника. Ево како се то одиграло.

Његовој вештини и моћи дивио се читав свет. Ипак, Худини је умро у тренутку кад је један младић покушао да провери његове способности

Пошто је свима тврдио да може да издржи и најјачи ударац у стомак, једног поподнева 1926. године у његову гардеробу ушао је неки младић и сасвим неочекивано веома снажно га ударио у овај део тела. Како за ударац у стомак није уопште био припремљен (није затегао мишиће), Худинија је то прескупо коштало – нико није могао да га спасе и он је, у тешкој агонији, убрзо издахнуо.

Године 1954. пензионер из Рима по имену Аралдо Анастази такође је доживео неочекивану и по свему необичну смрт. Док је кретао на своју уобичајену поподневну шетњу, са прозора једног стана на четвртом спрату зграде у којој је и сам становао пао је пас. Теријер по имену Лео склизнуо је преко симса у тренутку док се радовао наиласку свог власника, стропоштао се директно на главу несрећног Аралда који је, уз то, још ударио главом о бетон. Ударац је био фаталан. Остао је да лежи на плочнику, док је пас одскакутао даље, као да се ништа није догодило.

Има неке трагичне ироније у случајевима кад поједине особе изврше самоубиство због ствари односно догађаја за које се касније испостави, ако ништа друго, а оно да су потпуно безначајни. Тако нешто догодило се Херману Холту, Аустралијанцу из Квинсленда, који је држао киоск за продају кокица и помфрита. Он је, наиме, добио писмо из којег је схватио да на име пореза мора одмах да уплати додатну суму од стотинак милиона старих динара. Пао је у очајање и одлучио ништа мање него да се убије! Бацио се под воз! Тек касније се испоставило да у писму стоји да му порезници, на основу погрешно обрачунатих такса у протеклим годинама, у ствари дугују тај новац и обавештавају га да ће му ускоро бити враћен.

Заиста, зар тако отићи!?

С. И.

СТАРУ ОДЕЋУ СКУПЉАМ

КОЛЕКЦИОНАРИМА ЈЕ СА СУКЊАМА-СКАКУТУШАМА ЛАКО:ЊИХ ЧОВЕК ПРЕПОЗНАЈЕ НА ПРВИ ПОГЛЕД. ЧАРАПЕ БЕЗ ПРСТИЈУ, МЕЂУТИМ, ЗНАЈУ КАТКАДА ДА БУДУ ВАРЉИВЕ.

Није правило, али је честа појава: колекционари старе одеће имају своје уске специјалности. Једни скупљају искључиво вечерња одела из двадесетих и тридесетих година. Други лудују за викторијанским доњим вешом. Некима су опсесија дечија оделца. Скупљају се још и ташне, ципеле, чипкане крагне, кецеље.

Цене се крећу од педесет центи за сатенску дечију кошуљицу из 1840. па све до неколико хиљада долара за редак примерак хаљине из 18. века. Вредност се одређује на основу старости, кроја, очуваности, врсте материјала, реткости одеће и – конца.

Да дама падне на нос

Конац је у овом „послу" необично важан. За праве зналце једноставна, код куће сашивена хаљина из отприлике 1840. неупоредиво је вреднија од раскошне хаљине од броката, па била она и читав век старија, уколико је ова друга касније преправљена. Ствар је у концу. Преправљена хаљина једноставно више није „оно право". Јер, само је шав гаранција да је реч о аутентичном примерку.

Што је сигурно, сигурно је, искусни колекционари шавове стављају под лупу. Да ли у низу бодова конац излази из исте рупице? Уколико је то случај, дилеме нема: шав је машински. Постоји и ова могућност: рад је машински, али су бодови груби и неједнаке дужине. У том случају врло је вероватно да је шав дело неког раног модела шиваће машине јер су оне тек средином 19. века „научиле" да праве једнаке бодове.

И после свега, чему толика бука око обичног конца? Зато што су веома често тек захваљујући њему колекционари у стању да приближније одреде период у коме је неки примерак одеће нестао. За неку хаљину сашивену у САД, рецимо, може се већ на први поглед на основу кроја утврдити да је настала средином 19. века, али ће тек преглед шавова под лупом приближније одредити њену старост. Укажу ли се под увеличавајућим стаклом машински шавови, сигурно је: хаљина је сашивена тек 70-тих година прошлог века: шиваће машине ушле су у широку употребу у САД тек после грађанског рата.

Осим што мора да зна какав се где и када конац употребљавао колекционар мора и да има сакупљачки њух. Бисер једне колекције су зелене чарапе од свиленог конца које је њихов власник купио за само педесет долара. Чарапе су се продавале на аукцији, а објашњење за овако ниску цену било је мишљење аукционара да су преправљане. У противном, вредност би им достигла пар стотина долара. Купац је исплатио тражених педесет долара, а онда се бацио на доказивање: нити су чарапе из 18. века као што су аукционари тврдили, нити су икада преправљане. Испоставило се да је у оба случаја у праву: на основу литературе утврдио је да су чарапе далеко старије, највероватније из 1680. године, а што се преправки тиче, њих никада није ни било – отворени прсти у ствари су оригинална верзија чарапа за све величине из 17. века.

С неким другим одевним предметима и периодима дилеме нема. После 1910. године женске сукње толико су се сузиле да се у њима веома тешко

Ко каже да су чарапе „за сваку ногу" изум нашег доба? Овај енглески модел без прстију од свиленог конца носио се пре равно триста година и то искључиво уз свилену хаљину.

Ем свилене, ем идентичне: лева иста као десна. Енглеска, 18. век.

Капут од везене свиле направљан у Пекингу 1928. године

Прслуци-блузе лакше се налазе од хаљине. Овај је сашивен руком у Француској око 1780. године

корачало услед чега су и добиле назив „скакутуше". Већ ионако преуске сукње често су имале и гајтане који су се чврсто везивали испод колена, колико да се дами ни пуким случајем не омакне корак дужи од седам или, не дај боже, десет центиметара.

Тешко да би неки колекционар могао да се збуни и са хаљинама које су освојиле женска срца око 1925. године: први пут у историји откривена су колена. Ова невиђено раскалашна мода изазвала је буру гневних проповеди свештених лица, али се жене нису дале лако збунити. Измислиле су вечерње хаљине које су им с предње стране и даље откривале колена, с тим што им се позади руб вукао по земљи.

Тапациране вешалице и кристалне куглице

Ретку стару одећу није довољно само скупити, треба је знати и чувати. Правило број један: лака одећа може да се окачи на тапациране вешалице! Тежи материјали чувају се искључиво пажљиво распрострти читавом дужином како се шавови на рукама и струку не би истегли и оштетили. Правило број два: материјал ниpошто не сме да дође у додир са дрветом вешалице или ковчега! Дрво, картон и хартија садрже киселине које временом могу да оштете древно ткање. Правило број три: мноштво кристалних куглица нафталина.

М. И.

Хаљина с краја века која је припадала жени једног америчког адмирала. Свечана хаљина? Ма какви, скромна за сваки дан.

Савременим модним креаторима баш и није било потребно много маште да смисле сукњу-панталоне: тако су крајем прошлог века изгледале женске гаће

С ова два пара чизама колекционарима је лако: и платнене на дугметанца и кожне на шнирање машински су израђене, а то је, осим стила, сигуран знак да су направљене негде око 1910. године.

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ЗОВ СТАДА

НЕПРЕКИДНО СЕБИ ПОНАВЉАМ ДА САМ ЛИЧНОСТ, ДА ИМАМ ИДЕНТИТЕТ. ИПАК МИСЛИМ ДА ЈЕ ЗА ЉУДЕ РАТ ИЗГУБЉЕН.

Рене Лебетец

Почело је онога дана када сам с једним пријатељем пошао у биоскоп „Мејер". Требало је стати у ред за карте. Како сам одувек био алергичан на све врсте редова, склонио сам се у страну да грицкам кокице и гледам девојке док је мој пријатељ стао да чека.

Они у реду лагано су се померали, стиснути грудима у леђа, монотоно вукући ноге. Личили су на куглице живе слепљене једна уз другу, а нове су пристизале и лепиле се за оне испред. Потражио сам погледом пријатеља и угледао његово лице без икаквог израза, опуштене вилице, очи стакласте од досаде, вукао је ноге заједно са осталима.

Одједном, осетио сам како ме уз кичму подилазе жмарци и на неки начин предосетио сам шта се спрема. Једна подебела жена, којој је очигледно дозлогрдило чекање, мада се већ налазила на неколико метара од шалтера, окренула се да оде. Направила је један корак па још један, али ред ју је задржао мало се испупчивши са те стране. Она је ужаснуто погледала унаоколо, покушала да се ослободи, вриснула, пробала да се ишчупа, али ред ју је усисао назад упркос њеним напорима да се ослободи.

Истог часа завладала је општа паника. Сви су покушали да побегну, али је дугачак ред почео да се таласа и увија попут љуте змије. Одједном завриштали су сви ударајући насумице једни друге, чупајући се у покушају да се одвоје.

Око чудовишта које се рађало сјатила се, у међувремену, велика гомила људи. У градовима је увек тако, свет се стално око нечега окупља. Скупљају се око излога, око плаката, зграда које се зидају или руше, око аутомобила, аутомобилских несрећа, по војним парадама, свуда... Људи наваљују на свакојаке приредбе, пратње, састанке, конгресе, симпозијуме, скупове свих фела...

Што се мене тиче одувек сам мрзео редове и окупљања. Нисам неко недруштвено биће, напротив, једино што ми човечанство у маси никако не прија. Али, ни у сну нисам сањао да ће ствари дотле догурати и да ћу својим очима посматрати метаморфозу.

Они у реду испред биоскопа „Мејер" најзад су схватили да не могу ништа да учине и да међусобна туча не помаже. Престали су да се ударају и стајали су непомично, исцепани, рашчупани, раскрвављени. Дуг тренутак потпуне тишине надвио се и над масу у реду и над гомилу која га је посматрала. Затим, као снажан ударац огромног таласа, из свих грла отели су се крици ужаснуте неверице и вапаји страха.

Било је јасно да бивши појединци из реда више неће моћи да се одвоје једни од других. Нешто их је чврсто спајало, нека веза, у први мах невидљива и готово бестелесна, згушњавала се у растегљиву непрозирну супстанцу све док се није претворила у рскавицу сличну оној што спаја сијамске близанце. Ослободила се нека незнана и досад прикривена сила, психофизички рак који је повезао људе као атоме новог елемента, као молекуле новог организма. После мртвила и непокретности ред се тргао као стонога која се буди и чудовиште је несигурно кренуло низ улицу мрдајући стотинама ногу и руку.

На челу се налазио човек црвених очију и уста стегнутих у грчу. За њим је ишла девојка која је часак раније, била поносна лепотица. Сада је корачала као месечарка, сва рашчупана, а низ лице јој се, заједно са сузама, цедила шминка. Трећи је био полуонесвешћени старац кога су гурали и вукли други. Пети или шести пршљен чудовишног гмизавца био је мој пријатељ. Покушао сам да га дозовем. Није ме чуо. Наставио је да корача, разрогачених очију, у ритму лаганог марша.

Кретање је, затим, постало брже и, неправилније, грчевито. Дугачак ред ишао је стално напред, али трчећи с једног плочника на други, увијајући се и обрћући око себе као да игра све бешњу конгу, све док се неко није саплео и падајући повукао са собом и остале.

Рептил је неко време остао лежећи на земљи, као да жели да предахне, а онда се поново дао у покрет. Понеки пршљен био је мртав, али су остали функционисали и чудовиште је, трчећи у цик-цак, нестало у дну улице.

Увукао сам се у једну узану капију и одатле, гледајући гомилу, поново предосетио шта ће се догодити. Посматрачи су се постепено прибрали од чуда пред људском змијом, а онда су, изненада, постали свесни да су се и сами претворили у џиновску амебу. Чврста протоплазма створила се неприметно између људи у посматрачкој маси као између саћа кошнице. Али, овога пута није било ни урлика ни туче. Само пригушено јечање и жамор помирених са судбином.

Дугачка људска змија, која је имала и главу и реп, била је одмах у стању да се креће у једном правцу. Гомила претворена у амебу тежила је да пође у свим правцима истовремено. Ова безоблична маса мењала је контуре из часа у час на неописив начин френетично се ширећи и болно скупљајући док се ударала у зидове зграда.

Али, после извесног времена, и ново чудовиште се како-тако средило, пронашло неки свој правац и удаљило се [illegible]ајући у дну улице као и његов [illegible]асти претходник.

Не знам више колико сам дана и ноћи лутао улицама. На хиљаде чудовишта свих могућих димензија тркарало је градом. Редови на аутобуским станицама, пред новинским киосцима и по самоуслугама претворили су се у кратке гмизавце од десетак пршљенова а исто тако и редови испред банкарских и поштанских шалтера. Дуже змије настале су пред биоскопским и позоришним билетарницама, на железничким станицама, аеродромима и сличним местима. Велике амебе рађале су се на скуповима свих врста као и на местима где су људи застајкивали да би у нешто колективно бленули.

Везивно ткиво није се дало прекинути. Видео сам људе који су покушавали да га раскину и умирали заједно са недужним суседним ћелија-

ма. Мртви су падали као суво лишће, али се ланац није прекидао. Видео сам и аутобусе како се распрскавају, зграде како се руше под притиском амеба које су се у њима шириле и пулсирале и бацакале. Макроамебе, са стотину хиљада глава, рођене на спортским скуповима, јурцале су улицама бришући све пред собом.

Особе које су још одолевале у појединачном стању бежале су као пацови и завлачиле су се где су стигле само да их нови организми не би зграбили и повукли са собом. Али се број таквих усамљених појединаца упадљиво смањивао.

Ја очајнички покушавам да се одупрем, да не дозволим да постанем зрнце протоплазме или сегмент црва. Непрекидно себи понављам да имам идентитет, да сам личност коју треба спасти. Ипак мислим да је за људе рат изгубљен јер је мутација неизбежна.

Покушавам да будем и објективан и говорим себи да је ово можда и боље и да ће овако коренита промена, посматрано на дугачке стазе, изићи на добробит човечанства. Ништа не вреди. Нови облици живота сувише су ми одвратни.

У сваком случају остаћу да видим шта ће се догодити.

Људи, су, наравно, морали да се одрекну старог начина живота. Не могу више да станују у собама, да се служе лифтовима, да седе на столицама, спавају у креветима, возе аутомобиле или бицикле. Ниједан службеник не може натраг у своју канцеларију, ниједан трговац у радњу, ниједан лекар у болницу, ниједан глумац у позориште. Све ће морати да се реорганизује према новонасталим условима.

После првих дана конфузије и страха нова бића су напустила градове. Не могавши више да употребљавају кухиње, дневне боравке, фрижидере, расули су се по пољима. На призор ових рептила који се увлаче у шуме, ових гигантских амеба које пасу по ливадама, преврће ми се стомак.

Што се њих тиче не верујем да се уопште више сећају како је живот некада изгледао. Незасито ждеру воће, траву, корење, живе животиње, све на шта наиђу. Још нису успели да направе себи кров над главом. Тип рептила за спавање пали ватру и увија се око ње док се тип амеба једноставно простире по трави. Мислим да више и не знају да су били људи.

Прошло је још времена. Чини ми се много мада више о времену не водим рачуна. Еволуција нове врсте била је брза. И рептили и амебе су се још увећали, али су престали да се попуњавају новим појединцима. Више их не јуре, а ако баш наиђу на неког усамљеника, убијају га.

Ја живим у рушевинама града да им не бих био пред очима и да бих избегао њихов оштар задах. С времена на време излазим да видим шта раде.

И њихово понашање и њихов изглед веома су се променили. Сада су заиста **нешто друго.** Пре пар дана набасао сам у пољу на два таква гмизавца како воде љубав. Лепо се видело да је сваки од њих посебан организам, с посебним једним мозгом и једним нервним системом. Исто се догађа и са амебама.

Морам такође, упркос свему, да истакнем снагу нових бића и техничку вештину коју увелико почињу да испољавају. Брзином хиљада руку и хиљада ногу подижу велике грађевине неуобичајених облика за које материјал проналазе и допремају док трепнеш оком. Да би се заштитили од хладноће, направили су огромне огртаче за безброј отвора за главе. Понекад ми до ушију допиру њихове запевке, циновски хорови из хиљаде грла.

Доћи ће дан, претпостављам када ће научити да праве и одговарајућа возила а успеће, вероватно, на неки свој начин да играју и голф или фудбал. Лично не жудим да дочекам тај дан. Држим се рушевина и слушам из даљине њихове гигантске хорове – зов нове праисторије, објаву новога циклуса који почиње.

Али, тај циклус мене не занима.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

аутор ВеМак	ПОМАЛО СКАКАТИ	УЧИНИТИ СПОКОЈНИМ	ЗАУСТАВИТИ, ЗАДРЖАТИ (ЕНГЛ.)	НАЈВЕЋА РЕКА СРЕДЊЕ АЗИЈЕ	ОСНОВНА МЕРА, ПРАМЕРА	УКРАС / РУСКИ КОМПОЗИТОР АНАТОЛИЈ	
КРЕВЕТ, ЛЕЖАЈ							
ПРЕОСТАЛИ ДЕО							
СПОРАДСКА ОСТРВА							
ЈЕДАН ОД ДВА ПИЛОТА У АВИОНУ, СУПИЛОТ							
РУСКИ СЛИКАР ИВАН							СТАРИ ВАВИЛОНСКИ ГРАД
СКУП ДИПЛОМАТА / "ВОЛТ"				ВРСТА СИРА		"ЊУТН" / ЧЛАН ВЛАДЕ	
					ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА / ОЗНАЧАВАЊЕ		
ЗАВРТАЊ / ХРАНЉИВИ САСТОЈАК ХРАНЕ							
СТАНОВНИЦИ АТИКЕ							
ЛИЧНА ЗАМЕНИЦА			ИСКРИВЉЕН / ОБЛИК РЕЛИГИЈЕ				
ЗНАК ЗА ИТАЛИЈУ		ПРИСТОЈБА / ДЕЛО К. МАРКСА					
ЧОВЕК ИЗ СЕНЕГАЛА	ПИЛОТСКА АКРОБАЦИЈА						ЦРТА
ВРСТА ЈЕЛА / ЗНАК ЗА ФОСФОР							
СУДИЋ ЗА ПЕПЕО / ГРАД У ФРАНЦ.				МАЛА ОДВОЈЕНА ПРОСТОРИЈА (МН.)		ИМЕ РЕЖИСЕРА БАЈФОРДА	
ЧЕДУЉА НА РОБИ							
ТКАНИНА ЗА ЗАВОЈЕ					"ИСТОК" / ЛЕТОПИС, ГОДИШЊАК		ИЗОТОП ОЗОНА
САВЕЗНА ДРЖАВА САД							
"ЛИТАР"		МЛАЂИ ПО ГОДИНАМА / НЕГАЦИЈА					
АНТУН НАЛИС			ЖЕНСКО ИМЕ / "ПИКО"				
МОТОРНИ ВАЗДУШНИ БРОД							

ВОДОРАВНО: конобар, Ото Лого, мандрил, апарати, наги, ан, елан, ТГ, Чоп, бос, и, РИ, рт, кинч, о, концерн, кардитис, упадати, чаше, м, У, вн, ит, критика, Ал, Мал, касино, а, оп, авас, слатина, тетанус, сат, Рајт.

КОМПАС ВАМ ЈЕ ПРОНАШАО МЕСТО ПОД СУНЦЕМ

ИЗ БОГАТОГ ТРАДИЦИОНАЛНОГ КОМПАСОВОГ ПРОГРАМА „ЛЕТОВАЊЕ 84" ПРЕДСТАВЉАМО ВАМ ПРИВАТНЕ СОБЕ, АПАРТМАНЕ И ПАНСИОНЕ НА ПОДРУЧЈУ БУДВЕ, БЕЧИЋА И СВ. СТЕФАНА.

СВ. СТЕФАН

Пансион Св. Стефан прве категорије власника Свете Ђурашевића налази се изнад хотела Св. Стефан окружен маслињаком. Купатило на две собе. Од мора је удаљен 400 m, а чувен је по одличној кухињи.
Пансион Милочер прве „А" категорије власника Вука Митровића је у непосредној близини хотела Маестрал и његове познате пешчане плаже. Располаже домаћом храном и пићима.

У свим овим местима обезбедили смо вам приватне апартмане за 2 до 8 особа. Од мора су удаљени највише 400 m а сачињавају их: одговарајући број соба, кухиња са посуђем, TWC, балкон или тераса и простор за паркирање.
У приватном смештају на располагању су вам собе прве „А" категорије са властитим TWC (Будва и Бечићи) и прве категорије TWC на две собе – (Будва, Бечићи, Св. Стефан). Све собе су од мора удаљене највише 300 m.

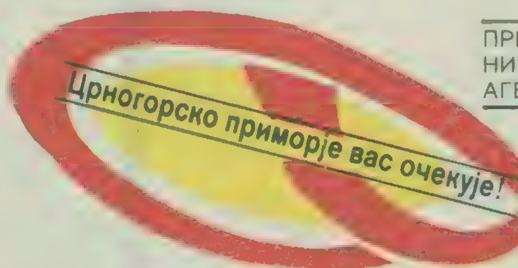

ПРИЈАВЕ И ИНФОРМАЦИЈЕ У СВИМ ПОСЛОВНИЦАМА КОМПАСА И КОД ОВЛАШЋЕНИХ АГЕНЦИЈА.

KOMPAS
JUGOSLAVIJA

PEZ ФИГУРИЦЕ
– ПРИЈАТЕЉИ У ИГРИ!
У продавници вас чекају PEZ фигурице: Мики, Паја, Шиља, Плутон и Пата са слатким бомбонама.
ПОШАЉИ 5 ОМОТА PEZ БОНБОНА (са својим подацима), а ми ћемо теби чланску карту PEZ клуба.
Дружите се с PEZ-ом
Наша адреса је: PEZ КЛУБ, 61111 ЉУБЉАНА пп 38

ЦИЦА ПЕВАЧИЦА

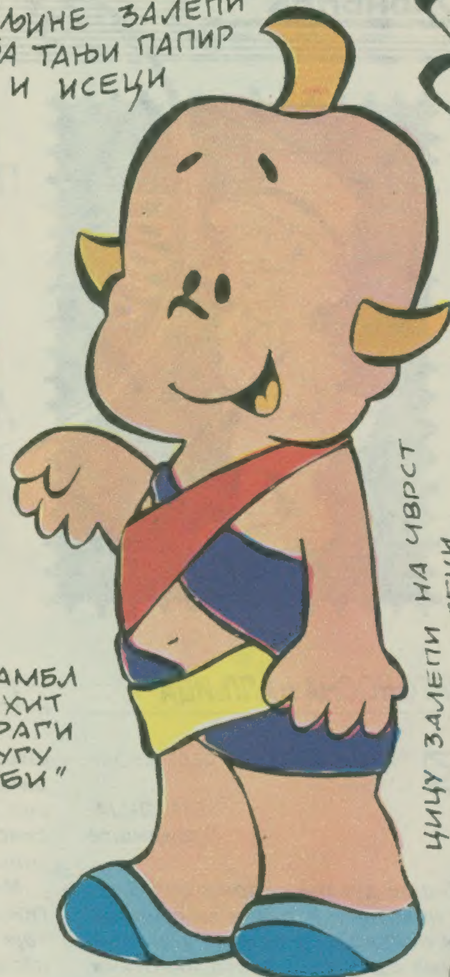

БЕОГРАД
МАЛА ПОШТА П.ФАХ 124
11001
МАКЕДОНСКА 29

СМРТОНОСНА КАПЉИЦА

Колико цигарете садрже никотина?

ЕМИЛИЈА,
Пландиште

Лишће дувана садржи око 5 посто никотина, а дуван за сушење, па и онај који се ставља у цигарете има од 1 до 3 посто никотина, што зависи од врсте дувана. Од тога тек мали део доспева у организам, а не уноси се увек једнака количина. Тако, рецимо, сув дуван даје више никотина од влажног. Ко брзо и нервозно пуши или пуђ-

ка прима мање никотина од оног који то чини полако и натенане увлачећи дим. Пушач који пушта дим кроз нос прима у крв двоструко више никотина од оног који дим увлачи само на уста.

Са пљувачком из уста никотин долази у желудац где кочи лучење сокова за варење, зато пушачи губе апетит. Никотин из крви долази до јетре која главну количину никотина прерађује у мокраћну киселину и тако спасава организам од тровања. Међутим, никотин се из тела излучује веома полако. Анализом мокраће могу се утврдити трагови никотина и недељу дана после само једне попушене цигарете.

Чисти никотин, на пример, који се добија из лишћа дувана, толико је отрован да би већ једна мала капљица од 0,06 грама могла да усмрти човека. Врабац ће, рецимо, угинути ако му пред кљун ставимо само стаклену цевчицу умочену у никотин. Чак и за време умереног пушења јављају се сметње у желуцу, долази до подрхтавања мишића, лупања срца, јаког знојења, повећаног крвног притиска и појачаног лучења пљувачке.

То је такозвано хронично тровање никотином.

И шта још даље да пишемо о штетности пушења кад се о томе данас толико говори да је ваљда већ свима јасно да дуван, био он слаб или јак полако, али сигурно уништава здравље пушача.

Међутим, тај тако отровни никотин назван тако по Жану Никоту који је први донео дуван у Француску после открића Америке, може да буде и користан. Он служи у воћарству у борби против разних биљних штеточина, нарочито лисне и штитасте ваши.

НОГЕ У ВОДИ, ГЛАВА НА СУНЦУ

Драга редакцијо.
Ваш сам редовни читалац и желео бих да ми одговорите на нека питања. Прије осам мјесеци засијао сам урму, а прије неколико дана она је никла. Како ћу даље да је узгајам? Да ли је отпорна на хладноћу? Ако није, шта да радим?

НИКОЛА ЂУРАВЧЕВИЋ,
Титоград

Све палме, па и урма, размножавају се семеном које је углавном веома тврдо. Те семенке врло споро клијају, некада им је чак потребно и годину дана, па онда није ни чудо што је твоја урма никла тек после осам месеци.

Што се гајења палми па и урме тиче, треба увек имати на уму једну стару арапску пословицу: „Пал-

ма мора да има ноге у води, а главу на сунцу." То значи да је треба редовно и обилно заливати и држати на јакој светлости. Најпогоднија температура преко зиме је негде око 15–18°C. Али треба да знаш да већ температура испод 10°C на палму делује као прави правцати мраз. Такође, овој биљци веома смета и промаја.

Кад твоја палма мало ојача и лепо се развије, не треба често да је пресађујеш већ то чини сваке три до четири године. Али, редовно мењај горњи слој земље, односно затрпавај корење које ће се појављивати на површини.

Писмо недеље

ЛОПТУ ЈЕ ЗГРАБИО ВЕБ ЕЛИС

Редовни сам читалац „Политикиног забавника" откако сам научио слова. Како ме многе ствари интересују, желео бих да нешто више сазнам и о рагбију. Он је мој омиљени спорт и поред тога што на телевизији не дају утакмице рагбија.

Много те воли и поздравља

НИКОЛА,
Скопље

Драги Забавниче,
Моји другови и ја имамо велику жељу да тренирамо рагби, па те молимо да нам кажеш на коју адресу да се обратимо. Иначе имамо по 15 година.

Унапред захвални

МИЛОШ, ПЕЦА и МАКИ

Игра слична рагбију била је позната још у античком свету (Рим, Кина и др). У средњем веку организовале су се „утакмице" у којима су учествовали становници целих насеља. Игра је почињала на пола пута између два места, а лопту је требало однети до врата противничког насеља.

Почетком 20. века, развојем модерног школства, у Енглеској почиње и развој данашњих игара ногом. Свака школа, већ према својим могућностима примењивала је и своја правила игре. Међутим, заједничко је код скоро свих школа да се лопта ударала само ногом, с циљем да је играчи убаце између два стуба. Према причи из 1823. на једној таквој утакмици у граду Рагбију (у енглеској грофовији Варвик) играч по имену Вилијам Веб Елис прихватио је лопту руком и носећи је покушао да дође до противничких врата. Противници, збуњени необичном акцијом ипак су се брзо снашли, потрчали за Вилијемом и оборили га на земљу. Нове могућности које је пружао такав начин игре придонео је да то „правило" убрзо прихвате и сви остали тимови.

Прва писана правила објављена су 1862. и у то време забележени су почеци играња рагбија изван школа, па су 1863. основани и први рагби клубови у Лондону, а до почетка 20. века рагби се игра у свим земљама Европе.

У нашим крајевима почеци овог спорта везани су за студенте из Србије који су у време првог светског рата боравили у колеџима Велике Британије. Они су у току студија толико напредовали у овој игри да су 11. IV 1918. као студентска репрезентација Србије победили студентску репрезентацију британских доминиона.

Међутим, касније, после првог светског рата, недостатак терена и све већа популарност фудбала допринели су потпуном прекиду рагбија (1923). Рагби се у Југославији поново почео играти 1953.

Данас постоје рагби клубови у многим нашим градовима. Пошто су Милош, Пеца и Маки заборавили да нам кажу у ком месту живе предлажемо им да се обрате Рагби савезу Југославије, Спортски центар Грипе, 20. далматинске дивизије бб у Сплиту или рецимо, Рагби савезу Србије у Улици Јурија Гагарина 191, Нови Београд. Тамо ће сазнати све што их занима.

НЕ МОРА ОПЕРАЦИЈА

Мене интересује да ли се негде у нашој земљи врше операције људи оболелих од миопије (кратковидости). Ја сам чула да се такве операције врше у Београду и ако је то тачно молим вас да ми одговорите где и да ли је потребан специјалистички упут.

СОЊА,
Штип

Писма са истим питањима послали су нам још СЛАЂАНА из Панчева, читалац из Вршца, читатељка из Цетиња, ИВИЦА из Какња, а читалац В.Г. нам још тражи да му уз пут напишемо и нешто о кратковидости.

Ево одговора свима:

Кратковидост (myopia) је поремећај код кога долази до преламања светлосних зрака испред мрежњаче, што доводи до стварања мутне слике предмета услед расипања зракова. Кратковиде особе обично због тога скупљају очне капке, жмире, да би смањиле број светлосних зракова који падају на мрежњачу и по томе је кратковидост добила име MYOPIA што на грчком значи шкиљити. Најчешћи облик кратковидости је тзв. школска или бенигна кратковидост која се обично јавља око пубертета (мада може и раније и не прелази 5–7 диоптрија). Кратковидост се најчешће коригује ношењем наочара или контактних сочива, мада постоје и неке друге методе – акупунктура, такозвани Бејтсов метод и оперативни пут. Операција кратковидости обавља се код нас на Очној клиници, Вишеградска 22 у Београду. На клинику се може доћи само са упутом лекара и операција се заказује после прегледа специјалисте. Операцијом се могу кориговати само одређене категорије кратковид-

дости. Иако се тренутно на листи заказаних налази око 2000 пацијената, препоручујемо вам да мало размислите пре него што се одлучите на овај корак.

НЕБЕСНА И МУДРА

Пишемо ти већ пети пут и надамо се да ћеш нам коначно одговорити шта значе наша имена.

СОЊА И СЕЛИНА,
Београд

Соња, у руском из милоште од Софија, што опет на грчком значи мудрост. Селина је француско име а значи небесна.

ПРЕСКУПО

Драга редакцијо,
Пошто сам дугогодишњи читалац Политикиног забавника и сматрам га једним од најбољих листова, јављам се с молбом да ми одговорите на неколико питања. Наиме, одлучила сам да купим неког кућног љубимца и мој избор је

пао на мајмунче. Пошто бих га држала у стану потребно је да буде од неке ситније врсте. Стога вас молим да ми кажете где и по којој цени могу у Београду (или неком другом граду) купити овакво мајмунче. Чиме се мајмуни (сем банана) хране?

Поздрав
ОЉА,
Београд

У Београду постоји специјализована радња која се бави продајом разних животиња као што су акваријумске рибице и биље, папагаји, егзотичне птице и ситни сисари. Зове се „Зоохоби", а налази се у Улици цара Душана бр. 25. Међутим, у овој радњи тренутно немају мајмунче, али су нам зато рекли да се можеш обратити Драгану Чонградину из Кикинде на телефон 023/51-489. Он има једног мајмуна расе макако који је у нашу земљу доведен чак из далеког Мозамбика. Мајмунче је величине мачке, има веома дугачак реп, сивкасту длаку. Живи у кавезу јер је полупитом, садашње газде га изводе у шетњу на ланцу.Једе све оно што и остали укућани (воће, поврће, млеко, сокове итд). Међутим, пре него што се јавиш на телефон који смо ти дали добро размисли јер овај кућни љубимац се продаје по изузетно високој цени – око три стара милиона.

ДВОЈКЕ ИЛИ ТРОЈКЕ

Драги другови,
Одмах ћу вам рећи, ради се о једној опклади, али озбиљној јер страна која буде изгубила мораt ће отворити своју штедну касу и купити противној прaве скије. Мој друг и ја причали смо нешто о домаћим животињама и колико која од њих може да донесе младунаца на свијет. Ја сам рекао да крава може отелити два или чак и три телета, а мој друг мисли да не може више од једног. Исто тако, читао сам о томе да када је крава прошла седам мјесеци стеоности не смије се вакцинисати због телића, нити смије примати антибиотике. Молим вас, пожурите са одговором јер ми обојица имамо повјерења у вас.
Ваш читалац

ДРАГОЉУБ БАБИЋ
Илок

Овога пута опкладу, односно скије добијаш ти, што значи да су твоје тврдње тачне. Мада крава, после једанаест месеци стеоности отели најчешће једно теле, она, на свет може донети и „двојке" или „тројке". Такође док носи теле она се не сме вакцинисати нити узимати било какве лекове који би штетили плоду. Ако су ипак неки лекови ипак неопходни, њих може дати само ветеринар.

ИСПРАВКА

Они који су у броју 1685 прочитали рубрику „Веровали или не" сигурно су приметили једну нелогичност. Наиме, написано је да је крхка жена од 48 килограма успела да подигне аутомобил тежак 900 000 килограма. Свима је, надамо се, јасно да је дошло до штампарске грешке и да је требало да пише 900 килограма. Молимо читаоце за извињење.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Соња Јашовић

Издавачки савет

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић, (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Суруџић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Данко Полић, Светлана Ивановић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Недељка Сташић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

Секретаријат:

Јованка Војвод[illegible]ћ, Олгица Стаменић, Даринка Тодор[illegible]ић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 25 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 276.00 динара, полугодишња 552.00 динара, годишња 1.104.00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 552.00 динара, полугодишња 1.104.00 динара, годишња 2.208.00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	35.–
СР НЕМАЧКА	DM	88.–
ШВАЈЦАРСКА	Šfr	75.–
ФРАНЦУСКА	Ffr	248.–
ШВЕДСКА	Škr	255.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТ БАНКЕ" – Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК".

WALT DISNEY

МИКИ